

XIV. ÉVF. * 169. SZÁM
Cluj — Kolozsvár, 1931.
július 30 Csütörtök
5691 ÉV Ab 15

Taxa postala
p atite in numerar
No. 224.716-924

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAINAPILAP

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi
és bányási zsidóság politikai
napilapja
Dikkeink utánnyomását csak a
forrás megjelölésével engedjük
Kéziratokat nem küldünk vissza
megoroszításukra nem fogadjuk

Jorga és a nacionalizmus

Ejnye, ejnye, hát csakugyan Jorga professzor mondotta ezeket? Nem cseng csupán a fülünk, vagy nem ültünk-e fel egy ujságíró tréfájának? „A szélsőséges nacionalizmus egész Európát átfogja és ez nagy veszedelmet jelent”. Az ember azt hinné, hogy a most üléselő szocialista internacionálé valamelyik szónokának kijelentéseit olvassa. De nem! Aki ezeket mondotta, maga Jorga professzor, Románia miniszterelnöke. Sőt mondott még egyebet is: „Hiszem, hogy idővel meg fog lehetni oldani a gazdasági problémákat, de a megoldás útjában áll a nemzeti izoláltság”. Vagy ragadjuk ki ezt a mondatot: „Az állam mai strukturáját meg kell változtatni. Nem maradhat tovább az a lélek nélküli gépezet, amely ma, hanem élő szervezetté kell fejlődnie”.

Minden demokratikus gondolkodó, haladó szellemű embernek önkénytelenül tapsra verődik össze a keze. Bravó, professor ur, bravó, miniszterelnök ur! Büszkék vagyunk arra, hogy az előkelő Manchester Guardian hasábjain ilyen bátor élelétással tapint rá a lázban vergődő Európa igazi betegségére és megmutatja egyben a gyógyítás egyedül helyes és lehetséges módszerét. A kor lelke és a vergődő emberiség hangja szól az Ön nyilatkozatából, amely mindenképpen alkalmas volna arra, hogy Románia presztizsét és jó hírnevét a külföld előtt növelje.

Alkalmas volna . . . Sajnos, feltételes módban kell megismerkezniünk ezt a mondatot, mert ténylegesen nem alkalmas . . . Értékes és hasznos volna ez a nyilatkozat, ha tettek állanának mögötte, ha az, aki mondja, igyekezne az élet valóságába is átültetni azt. Itt azonban hatalmas ür táton az elmélet és valóság között. Ez az ür olyan nagy és szembeötlő, hogy az ilyen nyilatkozat inkább szemfényvesztésnek és iróniának hat, mint biztató ígéretnek.

Jorga miniszterelnök Európa mai bajjainak kutterorását a szélsőséges nacionalizmusban, a nemzeti elzárkózásban látja. Feltételezzük, hogy a tudós professor Romániát úgy geográfiailag, mint lelkileg Európához számítja. Lásuk hát, mit tett Jorga kormányzásának első három hónapja alatt, hogy legalább itt, szűkebb patriájában segítsen Európának ezen a nagy betegségén. Elismerjük, három hónap nem elegendő idő egy kormányzati program megvalósításához, de éppen elegendő arra, hogy a program irányelvei érthetően kidomborodjanak. Jorga professor három hónapos kormányzása csalhatatlan zselitöt adott nekünk e kormányzás lényegéről és tendenciájáról. Az idő rövidsége ellenére elég sokat csinált már ez a kormány ahhoz, hogy ítéletet mondassunk róla, anélkül, hogy az elhamarkodottság és felületesség bűnébe esnénk.

Mindenekelőtt összehozott egy parlamentet. A parlamenti többség nem egy párt sorából került ki, hanem tulnyomon részt Jorga személyes híveiből. Ez a parlament tehát Jorga képmása. Hogy ez a képmás hűséges-e, vagy sem, nem a mi dolgunk, ezért egyedül Jorga professzor a felelős. És erről a parlamentről ma már ország-világ tudja, hogy tagjainak többsége éppen annak szélsőséges nacionalizmusnak bajno-

A színajai királyi kihallgatás szenzációs következménye:

Maniu szeptemberben újra elnöke lesz a nemzeti parasztpártnak

A királyi kihallgatáson elsimultak azok az okok, amelyek Maniu Gyulát lemondásra készítették

A király az összes erőket egyesíteni akarja a nagypolitikai problémák megoldására

Bucuresti-Bukarest, július 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). Bukaresti politikai körökben egyébről sem beszélnek, mint Maniu Gyula színajai kihallgatásáról. Már maga az a tény is szenzációszámba megy, hogy a király az esküvő után Maniu Gyulát visszatartotta Színajában és háromnegyedórás kihallgatáson fogadta. Maniu Gyula audienciája félhat órától egynekig nyolcig tartott. Az audiencia után a nemzeti parasztpárt volt elnöke rendkívül jókedvűen hagyta el a király szobáját és derűs hangulatban állta az ujságírók ostromát, akik az audiencia eredményei után érdeklődtek. Maniu nem volt hajlandó bővebben nyilatkozni az audiencia részleteiről és csupán annyit mondott, hogy az uralkodó előtt kifejtette a politikai helyzetről való véleményét.

Maniu vissza fogja vonni a lemondását

Politikai körökben meg vannak arról győződve, hogy a kihallgatáson Maniu ismertette azokat az okokat, amelyek visszavonulásra készítették és azokat az aggodalmakat, amelyek elhatározásában döntő szerepet játszottak. Azt hiszik, azonban, hogy ezek az okok ma már nem is forognak fenn, ugy, hogy Maniu a nemzeti parasztpárt őszi kongresszusán vissza fogja vonni lemondását és újból átveszi a nemzeti parasztpárt tényleges vezetését.

A jelenlegi kormánynak nem lesz elég ereje

Ezeket a híreket nemcsak nemzeti-parasztpárti körökben lanszirozzák, ha-

nem az összes pártok, közöttük a liberális párt is megfelelő módon értékeli Maniu királyi kihallgatását. Az Adeverul ma delutáni számában redkivül figyelemreméltó cikket ír, amely szerint az uralkodó, aki élénk figyelemmel kíséri az eseményeket, meg van róla győződve, hogy a bekövetkező eseményekkel szemben nem lesz elég ereje a jelenlegi kormánynak. Az uralkodó idejében akar gondoskodni egyes fontos problémák megoldási lehetőségéről és éppen ezért a legnagyobb figyelemmel van eltelve a pártok vezéreivel szemben.

Az aktuális rezsím — írja az Adeverul — nem juthat abba a helyzetbe, hogy a jelentéktelen problémákat megoldja és az uralkodó éppen ezért azt akarja, hogy a kellő időben álljanak rendelkezésére az ország összes eleven erői.

A színajai esküvőt követő politikai eseményeket, különösen pedig Maniu kihallgatását az első fontos lépésnek tekintik, amely az uralkodó és a pártok kibékülését jelenti. A lap valószínűnek tartja, hogy a kihallgatásnak meg lesznek a következményei és Maniu még augusztus végén aktív módon fog belefeküdni a politikába.

Maniu Színajából Szovátára utazott

Maniu az éjszaka folyamán elutazott Színajából. A volt miniszterelnök egyelőre Szovátára utazik, ahol mindössze két-három napot fog tölteni, hogy régi orvosával, Sturza professzorral megvizsgálta magát. Maniu ezután visszatér Badacsonyba és ott fogja eltölteni a nyár

hátralévő részét, mindaddig, amíg össze nem hívják a nemzeti parasztpárt országos kongresszusát.

Vajda politika helyett színajai emlékeiről beszél

A színajai esküvői ünnepségek alatt Vaidát is megostromolták az ujságírók, de a nemzeti parasztpárt programját és terveit jelző kijelentéseket nem kaphattak tőle. Vaida ehelyett felelevenítette emlékeit Színajával kapcsolatban és hosszasan foglalkozott Ferenc Ferdinánd egykori színajai látogatásával, ami „annak idején fordulópontot jelentett az osztrák-magyar monarchia bel- és külpolitikájában”.

— Visszaemlékszem — mondta Vaida, — hogy Ferenc Ferdinánd látogatását megelőzően Bratianu Jonel kérésére éjjel három óráig diktáltam egy memorandumot, amelyben felsoroltam az erdélyi románok összes kívánságait. Ez a memorandum alapját képezte azoknak a politikai tárgyalásoknak, amelyek Ferenc Ferdinánd trónörökös és Károly román király között lefolytak.

Azután így folytatta: — A trónörökös Brosch ezredes kísérete Színajába. Egydarabból faragott igazi katona volt, aki hősi halált halt a nagy háboruban. Ferenc Ferdinánd nagyon gyűlölte a magyarokat. Mit szenvedtek volna a magyarok, hogyha sor kerül valaha az ő uralkodására!

Vaida ezek után Bülowról, a német császárról, a külpolitikai tárgyalásairól és minden más egyéb emlékeiről beszélt — csak Maniu visszavonulásának okáról nem akart egy szót sem mondani.

kai sorából rekrutálódott, amelyről Jorga professor oly megvetéssel nyilatkozott. Még nem volt Romániának ilyen szélsőségesen nacionalista parlamentje, nem volt parlament, amely oly leplezetlen nyíltsággal és lelkesedéssel ünnepelte Cuza professzort, a nemzeti gyűlölködés apostolát, mint Jorga parlamentje. Még nem volt parlament, amely türelmetlenebbül és kevesebb megértéssel állott volna szemben a szociális és kisebbségi problémákkal, mint a mostani.

Négy hétig ült együtt ez a parlament és ez alatt a törvények egész légióját szavazta meg. Közöttük olyanokat is, amelyek közelről érintik a kisebbségeket. Itt van mingyárt a bakkalaureatusi törvény módosítása. A kisebbségi al-

miniszter iniciatívájára belekerült a javaslatba egy olyan passzus is, amely könnyebbé tette jelentett volna a kisebbségi tanulóknak számára. De mire a javaslat kikerült a parlament malomkövei közül, nemcsak hogy nem maradt benne a kisebbségvédő passzus, de ellenkezőleg, súlyosbítást hozott a kisebbségi tanulóknak. Ennek a parlamentnek első dolga volt, hogy a törvényesen választott közéleti tanácsokat szétkeresse és ezáltal elüsse a kisebbségeket és az ország többi rétegeit a helyi önkormányzatban való részvételtől.

Jorga arról panaszkodik a Manchester Guardian-nak adott nyilatkozatában, hogy az állam holt gépezet, melyet megfelelő reformok által élő szervezetté kell átalakítani. Vajjon mit tett

Jorga eddig ennek érdekében? Tett valamit, egy nagyon fontos intézkedést. Bezáratta a minisztériumok és főbb állami hivatalok kapuit és „állata örömi négy alabárdost, lélek ez ajtón se be, se ki”. Hát mi ez, ha nem a holt állami gépezetnek még holtabbá, még merevebbé tétele. Ezzel az intézkedéssel az állami organizmust még attól a csekély hajlékonyságtól és elevenségétől is megfosztotta, amellyel eddig rendelkezett. A minisztériumok ma már csakugyan aktagyárak, lélek nélküli nagyüzemek, ahol futószalagon intézik el a holt betűkön eléjük tárolt ügyeket. Az ügyes-bajos emberek sóhajai és panaszai el sem juthatnak az illetékes fülekhez s a minisztériumok bezárt ajtóin és ablakain keresztül nem hatolhat be az élet valósága. Az állam mechanizálásának folyamata ezzel tökéletessé vált.

Ezért nem lehet teljes az örömlünk Jorga professor nyilatkozata fölött és ezért tartunk tőle, hogy ez a nyilatkozat ahelyett, hogy hasznot hozna az országnak, inkább kárára lesz. Mert nemcsak mi, de a külföld is tudja, hogy mi történik itten. És mert tudja, meg is alkotja a véleményét Jorga nyilatkozatáról.

A minisztérium által engedélyezett
Naouváradai zsidó Fiuinternátus
Felvesz a nyilvánossági joggal bíró zsidó liceumba, gimnáziumba, kereskedelmibe és elemi iskolába járó növendékeket. Elsőrendű kóser ellátás. Mérsékelt árak. A növendékeket az igazgatón kívül 3 szaktanár és 2 pedagógus készíti elő. Minden iskolai és internátusi ügyben felvilágosítással szolgál és komoly érdeklődőknek prospektust küld az Igazgatóság
Oradea, Str. Delavrancea (Ritook Zs u.) 17 sz.

Előadások

Előadás a tuberkulózisról. 17.40: 10: Citerahang-estef magyar nőmellett. 20: A verseny után

Bazárban

tenorhang. 23 hitközségnél heint szükség eselal. Főünnepekre ajánljuk. Megriednek Timisoa-

s, ur vagy hölgy, zzel azonnal tar-Ajánlatok „Tar-ére ABC hírlap-

speciális iparvál-s. Cim a kiadó-

ellátásra elfogad-tem u. 3.

rh-lyiségek, köz-azonnal kiadók-nár ucca 1. sz.

elegánsan buto-dosobahasznlataban.

világos szuterén-antott magas föld- esetleg butoroz-

Könyvekben

er szakács- 150 lej
éle ABC 22 lej
Dr. Zsengeri 70 lej
ola részére
4 nagy köt. 700 lej
ők részére.

300 lej
budapesti
adása, ma-

40 lej
ld magyar
tésben 140.

450 lej
könyv. Dr.
en 140, va-

450 lej
met fordí-
li bórben

450 lej
Haftori és
kötés. Dr.
gyar fordí-

450 lej
met fordí-
ozva, kom-

650 lej
ar fordítás 120 lej
t fordítás 80 lej
lesz. föl-

250 lejtől
alesz ezüst
szerezve 400 lejtől
gy egész,
szerezve 400 lejtől

ó:
zsidó, Cluj

ben (Saját ház)
1899.

Taxa postala
p atite in numerar
No. 224.716-92

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vétetnek fel

As Uj Kelet az egyetemes erdélyi
és bányási zsidóság politikai
napilapja
Cikkeink utánnyomását csak a
forrás megjelölésével engedjük
Kéziratokat nem küldünk vissza
megörzésekre nem alkalmazzuk

Jorga és a nacionalizmus

Ejnye, ejnye, hát csakugyan Jorga professzor mondotta ezeket? Nem csupán a fülünk, vagy nem ültünk-e fel egy újságíró tréfájának? „A szélsőséges nacionalizmus egész Európát elfogja és ez nagy veszedelem jelent”. Az ember azt hinné, hogy a most üléső szocialista internacionálé valamelyik szónokának kijelentéseit olvassa. De nem! Aki ezeket mondotta, maga Jorga professzor, Románia miniszterelnöke. Sőt mondott még egyebet is: „Hiszem, hogy idővel meg fog lehetni tudni a gazdasági problémákat, de a megoldás útjában áll a nemzeti izoláltság”. Vagy ragadjuk ki ezt a mondatot: „Az állam mai strukturáját meg kell változtatni. Nem maradhat tovább az a lélek nélküli gépezet, amely ma, hanem élő szervezetté kell fejlődnie”.

Minden demokratikusan gondolkodó, haladó szellemű embernek önkénytelenül tapsra verődik össze a keze. Bravó, professzor ur, bravó, miniszterelnök ur! Büszkék vagyunk arra, hogy az előkelő Manchester Guardian hasábjain ilyen bátor éleslátással tapint rá lázban vergődő Európa igazi betegségeire és megmutatja egyben a gyógyítás egyedül helyes és lehetséges módját. A kor lelke és a vergődő emberiség hangja szól az Ön nyilatkozatából, mely mindenképpen alkalmas volna arra, hogy Románia presztízsét és jónevét a külföld előtt növelje.

Alkalmas volna . . . Sajnos, feltételek között kell megszerkesztenünk ezt a mondatot, mert ténylegesen nem alkalmas . . . Értékes és hasznos volna a nyilatkozat, ha tettek általánosan megígérte, ha az, aki mondja, igyekezne élet valóságába is átültetni azt. Itt azonban hatalmas úr tátong az elmélet valóság között. Ez az úr olyan nagy szembeötlő, hogy az ilyen nyilatkozat inkább szemfényvesztésnek és íróknak hat, mint biztató ígéretnek.

Jorga miniszterelnök Európa mai banyai kuforrását a szélsőséges nacionalizmusban, a nemzeti elzárkózásban látja. Feltételezzük, hogy a tudós professzor Romániát úgy geográfiailag, mint lelkiileg Európához számítja. Lásd hát, mit tett Jorga kormányzásának első három hónapja alatt, hogy legelőször, szűkebb patriájában segítsen Európának ezen a nagy betegségén. Hísmérjük, három hónap nem elegendő egy kormányzati program megalkotásához, de éppen elegendő arra, hogy a program irányelvei érthetően elmondorodjanak. Jorga professzor három hónapos kormányzása csalahatlan elítelt adott nekünk e kormányzás lényegéről és tendenciájáról. Az idő rövidegére ellenére elég sokat csinált már a kormány ahhoz, hogy ítéletet mondhatunk róla, anélkül, hogy az elhárítottak és felületesség bűnébe esnénk.

Mindenekelőtt összehozott egy parlamentet. A parlamenti többség nem egy sorából került ki, hanem tulnyóról részt Jorga személyes híveiből. Ez a parlament tehát Jorga képmása. Egy ez a képmás hűségese-c, vagy sem, de a mi dolgunk, ezért egyedül Jorga professzor a felelős. És erről a parlamentről ma már ország-világ tudja, hogy tagjainak többsége éppen annak szélsőséges nacionalizmusnak bajno-

A színajai királyi kihallgatás szenzációs következménye:

Maniu szeptemberben újra elnöke lesz a nemzeti parasztpártnak

A királyi kihallgatáson elismultak azok az okok, amelyek Maniu Gyulát lemondásra készítették

A király az összes erőket egyesíteni akarja a nagy problémák megoldására

Bucuresti-Bukarest, július 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). Bukaresti politikai körökben egyébről sem beszélnek, mint Maniu Gyula színajai kihallgatásáról. Már maga az a tény is szenzációs számba megy, hogy a király az esküvő után Maniu Gyulát visszatartotta Színajában és háromnegyedórás kihallgatáson fogadta. Maniu Gyula, audienciája felhét óráról egynegyed nyolcig tartott. Az audiencia után a nemzeti parasztpárt volt elnöke rendkívül jókedvűen hagyta el a király szobáját és derűs hangulatban állta az újságírók ostromát, akik az audiencia eredményei után érdeklődtek. Maniu nem volt hajlandó bővebben nyilatkozni az audiencia részleteiről és csupán annyit mondott, hogy az uralkodó előtt kifejtette a politikai helyzetről való véleményét.

Maniu vissza fogja vonni a lemondását

Politikai körökben meg vannak arról győződve, hogy a kihallgatáson Maniu ismertette azokat az okokat, amelyek visszavonulásra készítették és azokat az aggodalmakat, amelyek elhatározásában döntő szerepet játszottak. Azt hiszik, azonban, hogy ezek az okok ma már nem is forognak fenn, úgy, hogy Maniu a nemzeti parasztpárt őszi kongresszusán vissza fogja vonni lemondását és újból átveszi a nemzeti parasztpárt tényleges vezetését.

A jelenlegi kormánynak nem lesz elég ereje

Ezeket a híreket nemcsak nemzeti-parasztpárti körökben lanszirozzák, ha-

nem az összes pártok, közöttük a liberális párt is megfelelő módon értékeli Maniu királyi kihallgatását. Az Aderverul ma délutáni számában redkivül figyelemreméltó cikket ír, amely szerint az uralkodó, aki élénk figyelemmel kíséri az eseményeket, meg van róla győződve, hogy a bekövetkező eseményekkel szemben nem lesz elég ereje a jelenlegi kormánynak. Az uralkodó idejében akar gondoskodni egyes fontos problémák megoldási lehetőségéről és éppen ezért a legnagyobb figyelemmel van eltelve a pártok vezérével szemben.

— Az aktuális rezsim — írja az Aderverul — nem juthat abba a helyzetbe, hogy a jelentéktelen problémákat megoldja és az uralkodó éppen ezért azt akarja, hogy a kellő időben álljanak rendelkezésre az ország összes eleven erői.

A színajai esküvőt követő politikai eseményeket, különösen pedig Maniu kihallgatását az első fontos lépésnek tekintik, amely az uralkodó és a pártok kibékülését jelenti. A lap valószínűnek tartja, hogy a kihallgatásnak meg lesznek a következményei és Maniu még augusztus végén aktív módon fog befelekedni a politikába.

Maniu Színajából Szovátára utazott

Maniu az éjszaka folyamán elutazott Színajából. A volt miniszterelnök egyelőre Szovátára utazik, ahol mindössze két-három napot fog tölteni, hogy régi orvosával, Sturza professzorral megvizsgálta magát. Maniu ezután visszatér Badacsonyba és ott fogja eltölteni a nyár

hátralévő részét, mindaddig, amíg össze nem hívják a nemzeti parasztpárt országos kongresszusát.

Vajda politika helyett színajai emlékeiről beszél

A színajai esküvői ünnepségek alatt Vaidát is megostromolták az újságírók, de a nemzeti parasztpárt programját és terveit jelző kijelentéseket nem kaphattak tőle. Vaida ehelyett felelevenítette emlékeit Színajával kapcsolatban és hosszasan foglalkozott Ferenc Ferdinánd egykori színajai látogatásával, ami „annak idején fordulópontot jelentett az osztrák-magyar monarchia bel- és külpolitikájában”.

— Visszaemlékszem — mondta Vaida, — hogy Ferenc Ferdinánd látogatását megelőzően Bratiannu Jonel kérésére éjjel három óráig diktáltam egy memorandumot, amelyben felsoroltam az erdélyi románok összes kívánságait. Ez a memorandum alapját képezte azoknak a politikai tárgyalásoknak, amelyek Ferenc Ferdinánd trónörökös és Károly román király között lefolytak.

Azután így folytatta: — A trónörökös Brosch ezredes kíséerte Színajába. Egydarabot faragott igazi katonára volt, aki hősi halált halt a nagy háborúban. Ferenc Ferdinánd nagyon gyűlölte a magyarokat. Mit szenvedtek volna a magyarok, hogyha sor kerül valaha az ő uralkodására!

Vaida ezek után Bülowról, a német császáról, a külpolitikai tárgyalásairól és minden más egyéb emlékeiről beszélt — csak Maniu visszavonulásának okáról nem akart egy szót sem mondani.

kai sorából rekrutálódott, amelyről Jorga professzor oly megvetéssel nyilatkozott. Még nem volt Romániának ilyen szélsőségesen nacionalista parlamentje, nem volt parlament, amely oly leplezetlen nyíltsággal és lelkesedéssel ünnepelte Cuza professzort, a nemzeti gyűlölködés apostolát, mint Jorga parlamentje. Még nem volt parlament, amely türelmetlenebbül és kevesebb megértéssel állott volna szemben a szociális és kisebbségi problémákkal, mint a mostani.

Négy hétig ült együtt ez a parlament és ez alatt a törvények egész légióját szavazta meg. Közöttük olyanokat is, amelyek közelről érintik a kisebbségeket. Itt van mingyárt a bakkalaureatusi törvény módosítása. A kisebbségi al-

miniszter iniciatívájára belekerült a javaslatba egy olyan passzus is, amely könnyebbé jelentett volna a kisebbségi tanulók számára. De mire a javaslat kikerült a parlament malomkövei közül, nemcsak hogy nem maradt benne a kisebbségvédő passzus, de ellenkezőleg, súlyosbíttat hozott a kisebbségi tanulóknak. Ennek a parlamentnek első dolga volt, hogy a törvényesen választott közéleti tanácsokat szétkeresse és ezáltal elüsse a kisebbséget és az ország többi rétegeit a helyi önkormányzatban való részvételtől.

Jorga arról panaszkodik a Manchester Guardian-nak adott nyilatkozatában, hogy az állam holt gépezet, melyet megfelelő reformok által élő szervezetté kell átalakítani. Vajon mit tett

Jorga eddig ennek érdekében? Tett valamit, egy nagyon fontos intézkedést. Bezaratta a minisztériumok és főbb állami hivatalok kapuit és „állata örömi négy alabárdost, lélek ez ajtón se be, se ki”. Hát mi ez, ha nem a holt állami gépezetnek még holtabbá, még merevebbé tétele. Ezzel az intézkedéssel az állami organizmust még attól a csekély hajlékonyságától és elvességtől is megfosztotta, amellyel eddig rendelkezett. A minisztériumok ma már csakugyan aktagvárak, lélek nélküli nagyüzemek, ahol futószalagon intézik el a holt betűkön eléjük táruuló ügyeket. Az ügyes-bajos emberek sóhajai és panasza el sem juthatnak az illetékes fülekhez s a minisztériumok bezárt ajtóin és ablakain keresztül nem hatolhat be az élet valósága. Az állam mechanizálásának folyamata ezzel tökéletessé vált.

Ezért nem lehet teljes az örömrünk Jorga professzor nyilatkozata fölött és ezért tartunk tőle, hogy ez a nyilatkozat ahelyett, hogy hasznot hozna az országnak, inkább kárára lesz. Mert nemcsak mi, de a külföld is tudja, hogy mi történik itten. És mert tudja, meg is alkotja a véleményét Jorga nyilatkozatáról.

A minisztérium által engedélyezett

Nagyváradai zsidó Fúinternátus

Felvesz a nyilvánossági joggal bíró zsidó liceumba, gimnáziumba, kereskedelmibe és elemi iskolába járó növendékeket. Elsőrendű kóser ellátás. Mérsékelt árak. A növendékeket az igazgatón kívül 3 szaktanár és 2 pedagógus készíti elő. Minden iskolai és internátusi ügyben felvilágosítással szolgál és komoly érdeklődőknek prospektust küld az Igazgatóság

Oradea, Str. Delavrancea (Ritook Zs u.) 17 sz.

Értesítések

nyitó szoba, mindkettő földszinten. ügyvédi rendelőknek kiválan alban azonnal kiadó. világos szuterin kiadó. kölesönkönyvtárban

Corso Bazarban

zsett tenorhangú, 28 haladó hitközségnél hevalamint szükség eses is vállal. Főünnepekre zásra ajánlkozik. Meglet, Friednek Timiscakérünk.

zisztens, ur vagy hölgy, ésszpénzzel azonnal tartetik. Ajánlatok „Tartjeligére ABC hírlap

ntes speciális iparvált keres. Cim a kiadó

teljes ellátásra elfogad Egyetem u. 3.

raktárhelyiségek, közterés, azonnal kiadó. v. Timár ucca 1. sz.

gy két elegánsan butoa, fürdőszobahasználat kiadóban.

aráz, világos szuterin. Ugyanott magas földüresen, esetleg butoroz u. 19.

Zsidó könyvekben

Kóser szakács- 150 lej
engel-féle ABC 22 lej
nyv dr. Zsengeri 70 lej
és iskola részére 700 lej
eno, nők részére, gozva 300 lej

mei, a budapesti sz kiadása, ma- 40 lej

Arnold magyar zsonkötésben 140, 450 lej

imakönyv. Dr. 450 lej
ötésben 140, va- 450 lej

x, német fordivalódi börben 450 lej
ve, Haftori és rászonkötés. Dr. 450 lej

t magyar fordite 450 lej

ve német fordipontirozva, komlet 650 lej

magyar fordítás 120 lej
német fordítás 80 lej

ek Tulesz, föl- 250 lej
m Tulesz ezüst 400 lej

el vagy egész, felszerelve 400 lej

pható: 400 lej
kedésben (Saját ház) 1896.

Select Mozgó

Nagy nehézségek árán sikerült lehozni az UFA filmszínház egyetlen 1931. évi **Conrad Veidt** filmjét, melynek címe a

Tizenharmadik hős

MUSORON KIVÜL NAGYSZERŰ MICKI MAUS VIGJÁTÉK
A nagy kölesdijra való tekintettel este 9 órakor mérsékelten emelt helyárak: Lei 20, 30 és 40

Select Mozgó

Élyen megható dráma a porosz háború tejéből. A másik főszerepben a hírneves **Carine Evans**
A Reinhardt Színház tagja

Még mindig nem derült fény a bécsi titokzatos Feme-gyilkosságra

Románia szolgálatába akart lépni a Bécsben meggyilkolt ex-szovjet ügynök

A gyilkos ál-Spielmann Egon állhatatosan hallgat és nem akarja elárulni kilétét

Semmelmann egy bécsi lapnak leleplező cikksorozatokat ajánlott föl

Bécs, július 29. Beszámolt az Uj Kelet arról a bécsi politikai gyilkosságról, amelynek Georg Semmelmann kereskedő esett áldozatul. A gyilkost, aki Egon Spielmannnak nevezi magát, tartóztatták és bekísérték a rendőrségre, ahol azonban

eddig hiába vallatták.

A rejtélyes femegyilkost nem lehetett rábírní arra, hogy személyéről és a gyilkosság elkövetésének okáról felvilágosítást adjon. Nyugtalanító nyugalommal vetette magát alá az újjelenyomat felvételének.

rendületlenül hallgatja meg a vizsgálat adatait, anélkül, hogy válasza méltatná a kihallgató rendőrtisztviselőt.

Szombat óta Európa valamennyi nagy városának rendőrsége megkapta Egon Spielmann fényképét és személyleírását a bécsi rendőrség mindenféle érdeklődik, hogy megállapítsa Egon Spielmann személyazonosságát, eddig azonban ez a munka nem járt eredménnyel. Csak egy kétségtelen, az, hogy

a merénlynél talált svájci utlevél hamisítvány és hogy az Egon Spielmann név tulajdonképpen álnév.

A bécsi kommunista körökben is megindult a nyomozás a femegyilkossággal kapcsolatban, hogy megállapítsák az állítólagos Spielmann esetleges bűntársait. Eddig

több gyanús egyént hallgattak ki a rendőrségen, a gyanúsítottak közül azonban nem sikerült komoly bizonyítékokat felszárakoztatni.

Az a hír, mintha Bécsben 30 kommunistát tartóztattak volna le annak gyanúja alatt, hogy részük volt Georg Semmelmann meggyilkolásában, nem felel meg a valóságnak.

A bécsi Stunde című lap mai számában vezető helyen feltűnő leleplezést hoz a bécsi femegyilkossággal kapcsolatban. Léközi a meggyilkolt Semmelmann levelét, amelyet ez év június 10-én intézett a lap szerkesztőségéhez és amelyben

felajánlja szolgálatait a moszkvai szovjet kémhálózat leleplezésére, amely az egész világot behálózta.

Semmelmann levelében a szovjetkének számára hamisított utlevelekről fényképanyagot ajánlott fel, ezenkívül pedig

hajlandóknak mutatkozott arra, hogy leleplezze a bécsi szovjet-orosz katonai kémszervezet főnökét.

Semmelmann tartalomjegyzéket mellékel a Stunde-hez intézett leveléhez, amelyben részletesen felsorolja a birtokában levő adatokat. A kommunista ügynökök utrabocsátásáról szóló fejezet többek között a következő pontokat foglalta volna magában:

1. A hamis utlevelek központja. A KPD szerepe.
2. Valódi utlevelek és igazolványok beszerzése.
3. Hamisított utlevelek és igazolványok beszerzése.
4. Állítólagos hivatások igazolta-

tása a KPD, illetőleg a szovjet-orosz kereskedelmi delegációk segítségével.

5. Instrukciók, a pénz- és postaforgalom lebonyolítása, különleges cikkekkel való felszerelés, áthatatlan tintával való ellátás stb.

A kémszervezet által beszerzett anyag feldolgozásáról a berlini szovjet-orosz kémközpont tevékenységéről, a bécsi szovjet-orosz követség kémszervezetének működéséről, az európai szovjet-orosz kémhálózat részleteiről, valamint a romániai szovjetkémkedés titkairól Semmelmann külön-külön fejezeteket ajánlott fel a Stunde szerkesztőségének. Végül

Semmelmann öt gépirásos oldalon szemelvényeket közölt az ügynöktoborzásról szóló fejezetből.

A Stunde szerkesztősége a levelet és annak mellékleteit a bécsi rendőrség-

hez juttatta el és ez a leleplezés alighanem hozzá fog járulni az állítólagos Egon Spielmann titkának felderítéséhez. Kétségtelen, hogy

összefüggés van a Spielmann birtokában levő titkok felajánlása és a gyilkosság elkövetése között.

Román szolgálatban?

A meggyilkolt Semmelmann felesége hétfői rendőri kihallgatása alkalmával elmondta, hogy Románia szolgálatába fog lépni és ezen a réven sikerül gondtalan, jó megélhetést biztosítani saját számára. Férje a gyilkosság előtt több ízben járt is a bécsi román követségben.

Természetes, hogy a bécsi rendőrség nem fogadja teljes értékűnek az asszonyok ezt az állítást, mert könnyen lehetséges, hogy Semmelmann az inszégés napokban ezzel csak biztatni és áltatni akarta nyomorral küzdő fiatal feleségét.

Olcsó repülőgépet konstruált két prágai mérnök

Csak háromszázezer lejbe kerül az újfajta repülőgép, amely óránként négy liter benzint fogyaszt

Prága, július 29. A kbely repülőterén az elmúlt napokban próbapilészeket rendeztek egy újfajta sportrepülőgéppel, amely olcsósága miatt, főképp pedig azért, rendkívül kevés üzemanyagot fogyaszt, hivatva van a csehszlovákiai repülést lényegesen fellendíteni.

A kis sportrepülőgépet Blecha és Prykril mérnökök készítették a Masaryk-repülőgép segítségével, amely 65 ezer koronával járult hozzá a repülőgép megkonstruálásához. Az új repülőgép 40 lóerős motorral van felszerelve, amely 1900 fordulatot képes percenként tenni. Az újfajta repülőgépet Simunek főhadnagy pilóta próbálta ki, aki elismerően nyilatkozott róla és főképp könnyű kormányozhatóságát és emelkedési képességét dicsérette. Ezek olyan

tulajdonságok, amelyek a gépet első sorban amatőrrepülők részére alkalmassá teszik. Ehhez még hozzájárul az is, hogy szériás előállítás esetén a gép háromszázezer lejbe kerül, míg eddig egy csehszlovák gyártmányú sportrepülőgép ára 750 ezer lej volt. A repülőgép 7 liter benzint és egészen kevés olajat fogyaszt óránként, úgy, hogy üzemi költségei nem nagyobbak, mint egy olcsó tömegautomobil költségei. A repülőgép 190 kg. súlyú, a belsejében kényelmes ülés van a pilóta részére, ezenkívül megfelelő hely csomagszállításra is.

A próbapilészeket ezen a héten tovább folytatják. Szakértők véleménye szerint a repülőgép rendkívül alkalmas katonai repülők tanítása céljára.

Szatmári Zsidók Utja

(Dr. Stern Mór történelmi tanulmánya a szatmári zsidó község multjából)

Historia est magistra vitae. A történelem az élet tanítómestere. Ez a gondolat vezethette szerzőt monografiája megírásánál, amidőn az adatok összeszedése végett a régi levéltárakat kellett bujni. Szerző, aki maga is a Szatmáron legrégibben meglepedett zsidó családok egyikének sarja, benne él a hitközségi harcok forratagában, élénk szükségét érezhette annak, hogy tükröt tartson a mai generáció elé, hogy a mai rövidlátók — jobbról is, balról is — megszívlelhessék, hogy hasonló, sőt hasonlíthatatlanul nehezebb helyzetekben eleink hogyan éltek s mennyire semmi egyéb, mint a hitközség, a kehilla, jövője, fennállása volt az egyedüli szempont minden cselekvéseikben.

Önálló forrástanulmányok alapján, a városi és vármegyei levéltárak nagy türelmet és hozzáértést igénylő szorgos át-

böngészése után megállapítja, hogy Szatmár-Németi szabad királyi városokban a 18-ik század elején laktak zsidók, amennyiben a volt szatmári királyi birtokról 1712. évben felvett összeírás szerint a királyi majorban levő serfözsházat egy zsidó bérelte, aki itt 12 forint bért fizetett s az 1735. évi országos kimutatásban a város 17 zsidó lakossal szerepelt. Viszont az 1715. évi 109-ik törvényeikk erejével szabad királyi városnak elismert Szatmár-Németi egyesült városok részére 1721. január 2-án kibocsátott királyi szabadságlevél kimondja: „Rendeljük, hogy más királyi városok szokásaihoz mérten... a zsidókat, görögöket és rácokat maguk közül kiküszöbölhessék...”

Vagyis mindazokat, akik a városokba egy kis eleveiséget, szabad versenyt hozhattak volna. Így érthető aztán, ha a 18. század végén és a 19. század elején az

összeírások Szatmáron nem találnak zsidót. Nem kellett a szenátoroknak, a céhmestereknek a zsidó, mert az konkurenciát csinál s az élet olcsóbbodását kényszeríti ki. Ime az 1794. évben az általános olcsóság dacára csak a világitás volt drága, mert a város egyetlen — természetesen nem zsidó — gyertyaégetője 16 krajcárt követelt a faggyugyertya fontjéért. Erdemesnek tartom leközlölni a következő passzust, amelyet szerző is idézőjelek közt hoz Jeney György volt szatmári főbíró 1790—1820. közötti időre vonatkozó emlékirataiból: „Az egyetlen gyertyamártóval, Orosz Mihály urammal meg amiatt volt a baj, mert hiába limitálták a gyertya árát 14 krajcárra, ölkigyelme 15 krajcárért árulta; s végre is a gyertyamártó győzött. Pedig a városnak módja lett volna Orosz Mihály urat rendre kaptatni, mert Jakab Ábrahám folyamodott, hogy a városban gyertyát mártogathasson; de nem engedték; mivel hogy el nem tühették volna, hogy a világozságot éppen Jakab Ábrahám terjesztgesse abban a városban, amelyben eddigél zsidó nem lakott”. „De annál inkább virágoztak a kocsmák” jegyzi meg később a zsidómentes Szatmár krónikása, mondván, hogy a kocsmák ipar 1798. évben 11.352 forint tiszta hasznot hajtott a városnak.

A nagykárolyi zsidók pedig azzal fizettek Szatmár város vezetőségének szűkekléségükért, hogy összegvásárolták a faggyut, hogy a város egyetlen gyertyamártója nem jutott anyaghoz.

Ilyen esetek teszik érdekessé az eleven stílusban megírt könyvet, mely érdekesen ábrázolja a liberális és retrógrád felfogások hullámzását. Így 1841-ben a szabó céh Mojzes József szabómestert bekebelezése előtt remeklére akarja szorítani, mire a városi tanács kötelezi a szabócéhet a folyamodó bekebelezésére, mert már egy szer remeklévén, újabb remeklére nem szorítható. Ugyanez évben Klein Bernátnak azon kérelmét, hogy árúját a piacon széjjel szedhető sátor alatt árusíthassa, elutasítja, mert a városban elég állandó bolt van és a sátorozás nem fér össze a rend és piac diszével; továbbá elutasította Kesztenbaum Sámuel „köseres zsidó” azon kérelmét, hogy a kosztadás joga más zsidó vendéglőstől eltiltassék. Viszont az 1844-ik esztendőben a városi tanács elutasította a székesfehérvári sz. kir. városi tanács átiratát, melyben felhívja a zsidók polgárosítása elleni egységes fellépésre.

Nagyon plasztikus az 1868-ik évi országos zsidó kongresszust megelőző nagymihályi iszur körülményeinek a leírása, amely a Frennung-orodoxie alapokmánya lett. Tanulmányosok a hitközséggel szervezkedés első éveiről szóló fejezetek, nagyon megszívlelendő, elégtikus hangon ír az első nyilvános jellegű hitközségi iskola feladatáról, amelyet csak 1926-ban sikerült újból feltámasztani. Méltán megérdemelt dicséret sorokat találunk az utóbbi évtized első felében pezsgően megindult építő munkáról, hogy annál jobban járjon a ma tepsédű télenlése a párt-harcok által marcangolt gyülekezetben.

Erdeme a könyvnek a történeti objektivitás, hogy nem foglal pártállást a hitközség — reméljük: muló harcában érdem a plasztikus eleven stílus s hogy megmutatja, hogyan kell az egyetemes zsidó történelem megírásának nagy művéhez az egyes téglákat összehordani. Programmú ez a könyv, megmutatja, hogyan kellene minden egyes város és megye levéltárából kiszedni a minket érdeklő adatokat és élvezhető formában elénk tárni. A mű, mely a szerzőnél kapható, megérdemli nemcsak Szatmár város vagy Erdély, hanem tágabb terület zsidóságának érdeklődését.

Dr. Kacz István

— Chilében négy napos moratóriumot rendeltek el. Newyorkból jelentik: Chileben négy napos moratóriumot rendeltek el. A bankok egyelőre zárva tartják pénztárait. A kormány proklamációt intézett a lakossághoz, melyben a gazdasági válság leküzdésére alkalmas módszerek kidolgozása vételelt jelenti be s mindent kit a rend és nyugalom megtartására szólít fel. Hivatatos jelentés szerint a forradalmi harcokban 35 ember vesztette életét s 315 kórházba szállított sebesültet kellett ápolás alá venni. Esteban Montero átvette az ideiglenes kormány vezetését. A ostromállapotot egyelőre fenntartják.

Huszonnégy

A ipító

Szerdán

Cluj-Kolozsvá tudósítójától.)
napra virradt Kolozsváreggeli órákban publikumot az érte, hogy sehol kapni. A péküz rohanták az asszonyok rövid ideig megmaradt kenyérszárak. A rohanó lisztkereskedés esztendő óta a kolozsvári üzlet-szegénysorsuak asszonyok kenyérek be, sőt volt sztrájkolt való napra elláták m

A határo

A péksztrájk csak a piacon volt, mert urrá magukok a városban is voltak az ügyet. Az újai már a kora délután, Ezen az értrendfenntartó hatiegan Simon ügyi felügyelőségdelmi kamara. A gel folyt és azon beszélték meg, am munkába kényszerítettek.

A pék

Ugyanakkor az pékiparosok az igyűltek össze, ah beszélték meg. pékmester elnököl mesterek részéről ványok futottak be gyalások után a újabb memorandum meg a délelőtti fointerimár bizottságban egy bizottság a pékek. A bizotts foglalanak az ipkereskedelmi kamapékípar és a város tényleges árak tek sák meg a maxim

Addig is, míg a pékek követelik, járó differenciát sák át a fogyasztó jelent a városháza tagjait az összes pommall várják az ítését. Egyes kis m mára katasztrófa boléta, akár fele akár nem.

— Még annyi pénapról a másikkra Honnan teremtsünk pénzt bélyegre — mindennap még m kezdenénk, meg Honnan vegyük a Ebből a panaszb kenyer” veszélye. lyegre pénze, az n get...

A pékek küldött csak bent a polgár a hatóságok veperc mulva már vesok elnöke kint v hogy az interimár kedd esti határozat tipusokat csak 50 b ezeket az árakat pékért ármegállapító sem változtatja me időt a pékeknek, h határozottanak.

Dr. Borne

kozata

Az Uj Kelet mu

zett dr. Bornemisa

Huszonnyórai tárgyalás után megkezdték a munkát a kolozsvári pékek

A bolétát egyenlő arányban a pék- ipar, a kereskedelem és a fogyasztók fizetik meg Kolozsváron

Megegyezés jött létre a város és a sütőiparosok között. A város nem befolyásolja a pékeket az angróarak megállapításánál. A maximális ár a detailárokra vonatkozik

Szerdán este megjelentek a bélyeggel ellátott kenyerek Kolozsváron

Cluj-Kolozsvár, július 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerdán reggel különös napra virradt Kolozsvár lakossága. A kora reggeli órákban a vásárlásokra kivonuló publikumot az a kellemetlen meglepetés érte, hogy sehol nem lehetett kenyeret kapni. A péküzleteket valóságos megrohanták az asszonyok. De ez a roham is csak rövid ideig tartott. A pékek eladták megmaradt kenyereiket és üzleteiket bezárták. A roham ekkor változtatott. A lisztkereskedéseket lepte el a tömeg és esztendő óta nem fogyott úgy liszt a kolozsvári üzletekben, mint tegnap. A szegénysorsuk kukoricalisztet, a polgárasszonyok kenyér és téstalisztet szereztek be, sőt voltak olyanok, akik a pékszátrájtól való félelmükben jónéhány napra ellátták magukat liszttel.

A hatóságok vezetői összeülnek a városházán

A pékszátrájk pánikszere hangulata nem csak a piacon volt észlelhető. Ez a pánik lett urrá magukon a pékmestereken is, de a városházán is nagy izgalommal tárgyalták az ügyet. Az interimár bizottság tagjai már a kora délelőtti órákban összeültek. Ezen az értekezleten megjelentek a rendfenntartó hatóságok is, közöttük Hatiegan Simon rendőrkezes, az iparügyi felügyelő, az ipar- és kereskedelmi kamara. A megbeszélés zárt jellegű volt és azon azokat az intézkedéseket beszélték meg, amelyek a renitens pékek munkába kényszerítésére tartottak alkalmazhatók.

A pékek újabb memorandumuma

Ugyanakkor az egzisztenciájukat féltő pékiparosok az ipartestület székében gyűltek össze, ahol a további teendőket beszélték meg. A gyűlésen Brasoveanu pékmester elnökölt, akinek kezéhez a pékmesterek részéről a legkülönbözőbb indítványok futottak be. Két órán át tartó tárgyalások után a pékek elhatározták, hogy újabb memorandumot készítenek, amelyet még a délelőtti folyamán átnyújtanak az interimár bizottságnak. A memorandumban egy bizottság összehívását követelik a pékek. A bizottságban helyet kell hogy foglaljanak az iparhatóság, az ipar- és kereskedelmi kamara, a molnárpar, a pékipar és a város kiküldöttjei, akik a tényleges árak tekintetében a bélyeggel állapítják meg a maximális árakat.

Addig is, míg ez a bizottság összeül, a pékek követelik, hogy a bélyeggel ellátott kenyér differenciát teljes egészében hártassák át a fogyasztókra. A déli órákban a pékek küldöttsége megjelent a városházán. Követték a küldöttség tagjait az összes pékek, akik érhető izgalommal várták az interimár bizottság döntését. Egyes kis műhelytulajdonosok számára katasztrófális veszélyeket rejt a boléta, akár felemelik a kenyérárakat, akár nem.

Nincs pénz bélyegre...

— Még annyi pénzünk sincs, hogy egyik napról a másikra megszerezzük a lisztet. Honnan teremtsünk elő annyi rengeteg pénzt bélyegre — mondja az egyik — mindennap még mielőtt a sütéshez hozzákezdünk, meg kell venni a bélyeget. Honnan vegyük a pénzt? ... Ebből a panaszból már intget a „fekete kenyér“ veszélye. Mert akinek nincs bélyegre pénze, az nem is vesz majd bélyeget...

A pékek küldöttsége pár percig maradt csak bent a polgármesteri irodában, ahol a hatóságok vezetői tanácskoztak. Pár perc múlva már jelentette is a pékiparosok elnöke a várakozó szaktársainak, hogy az interimár bizottság nem áll el keddi esti határozatától. Az egyes kenyértípusokat csak 50 banival emeli különként, ezeket az árakat pedig még a pékek által kért ármegállapító bizottság összeüléseig sem változtatja meg és déli egy óráig ad időt a pékeknek, hogy állásfoglalásukról határozzanak.

Dr. Bornemisa Sebestyén nyilatkozata

Az Uj Kelet munkatársa kérdést intézett dr. Bornemisa Sebestyén interimár

bizottsági elnök-helyetteshez, aki a következőket mondotta:

— Az árakat felemeltük és már ezzel olyan lépést tettünk, mely ugy a törvény intencióinak, mint a városi polgárság érdekeinek ellentmond. Nem hárihatjuk át a fogyasztókra ezt a horribilis árkülönbséget. Már akkor is a legnagyobb jóindulatot mutattuk, amikor a pékek kérésüket eleget téve, kenyértípusonként 50 banival emeltük a kenyérárakat. Miután a pékek az interimár bizottság jóindulatára az üzemek bezárásával válaszoltak, mi is a rendelkezésünkre álló erővel fogjuk megakadályozni, hogy a pékszátrájk továbbra is veszélyeztesse a városnak kenyérrel való ellátását.

Minden péket, aki üzemet beszüntette, naponként 3000 lej pénzbüntetéssel sújtunk

az ipartörvény értelmében. A kenyér-ellátásra vonatkozólag pedig már tárgyalásokat folytatunk a katonai pékműhellyel, mely napi 60 ezer kiló kenyér készítését vállalta. Ezt a kenyeret a kereskedők utján fogjuk forgalomba hozni.

Az áthidaló javaslat

Dr. Bornemisa Sebestyénnek ez a nyilat

kozata természetesen azonnal elterjedt a pékek között és az újabb izgalmas tárgyalások kezdetüket vették. A városháza nagytermében a pékek újabb megbeszélést tartottak, amelyen Grün Mór terjesztett be áthidaló javaslatot. A javaslat szerint addig, míg az ármegállapító bizottság össze nem ül, a bélyegilleték terheiből vegyék ki a részüket a viszonteladó kereskedők is. Eddig a kereskedők egy lejes haszonnal adták a kenyér kilóját, most keresetükkel szálljanak le 50 banire. Így az 50 banival felemelt árak mellett egyharmadrészen a pékipar, egyharmadrészen a kereskedelem és egyharmadrészen a publikum vállalja át a kenyér-bélyeggel járó megterhelést.

A gyűlés rövid vita után magáévá tette ezt a javaslatot. Ezenkívül azt is kérték a pékek, hogy a fehér cipó maximális árát töröljék, mert ez a kenyértípus a multban sem volt kitéve az ármaximálásnak.

A pékeknek ezt a határozatát azonnal közölték az interimár bizottsággal, melynek elnöke, dr. Tatar Coriolan kijelentette, hogy a város nem az angró, hanem a detail árakat maximálta és semmi beléshozása nincs abba, hogy a pékek a viszonteladónak milyen árban adják el a kenyeret.

Teljes eréllyel folyik a nyomozás a vasutvonalak ellen elkövetett merényletek ügyében

Nagyszabásu terrorszervezetet vél leleplezni a sziguranca

Bucuresti-Bukarest, július 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A régi királyságban elkövetett sorozatos bombamerényletek ügyében teljes eréllyel folytatják a vizsgálatot a sziguranca és a CFR megbízottai. Különösen Beszarábiában tömeges letartóztatások történtek. Az egész országban a letartóztatottak száma megközelíti a nyolcszázat. Természetesen ezeknek a letartóztatásoknak a során egész sereg olyan őrizetbevétel is történt, amelyekre csak többé-kevésbé megalapozott feltevések

szoigáltattak okot. A több száz letartóztatottból így rövidesen a nagy többséget szabadlábra helyezik.

Az egyes vasuti vonalakat szigorú ellenőrzés alá helyezték. A sineken állandó őrzőjáratok cirkálnak és szigorú felügyelet alá vették a raktárakat is. Őrségeket állítanak a börtönök mellé, mert olyan hírek terjedtek el, hogy a kommunisták augusztus elején meg akarják kísérelni elfogott társaik kiszabadítását.

Beszarábiában a letartóztatások a leg

Az interimár bizottság egyben törölte a fehér cipó maximálására vonatkozó határozatát. Az interimár bizottság felszólította a pékeket, hogy már délután hat órára lássák el kenyérral a várost, amire a pékek az interimár bizottságnak ígéretet is tettek.

Ezzel a tárgyalások befejeződtek és a kenyérszátrájk végetért. A kenyérárak így ötven banival emelkedtek különként. A fekete kenyér új maximális ára 6.50 lej, a fehérkenyéré 7.50 lej. A pékek azonnal megindították üzemeiket és este hat órakor már az összes péküzletekben és fűszerkereskedésekben megjelent a kenyér.

Este hatkor megjelent a bélyeges kenyér

Este hatkor a 24 órás pékszátrájk után kiéhezett közönség végre kenyérhez jutott. A kereskedők, miután az idő rövidsége miatt nem hozhattak döntést afelől, hogy a kenyeret a pékektől az 50 banis ár-emeléssel átvesszék-e vagy sem, egyelőre elfogadták a pékek árait, hogy a kenyérellátásban fennakadás ne álljon be. Így egyelőre a kenyérárúsítás szabadon folyik a városban. A kenyereken 50 banis és 1 lejes bélyegek diszelegnek. A bélyeg a „Timbru pentru graú“ (Buzabélyeg) felírást viseli, a középben Románia címerével.

A vidéki városokban

Erdély minden városában másképpen alakulnak a boléta törvény által bekövetkezett komplikációk. Egyes városokban a pékek szátrájkolnak, másutt a megegyezés a kolozsvárihoz hasonlóan létrejött a város és a pékipar között. Az árak majdnem mindenütt jelentékenyen emelkedtek.

Bucuresti-Bukarest, július 29. Radianu földművelésügyi alminiszter a belügyminiszterrel együtt szigorú intézkedéseket fog eszközölni a kenyérre vonatkozó rendelkezések megvalósítása érdekében. Azokat a pékeket, akik könnyebb súlyú kenyeret sütnék és úgy játszódnak ki a rendelkezéseket, hogy a liszt keverési arányát rontják, bíróság elé állítják.

Borzalmas vasuti karamból a kiskapus—nagyszzebeni vonalon

Hibás váltóállítást következtében a Vizakna felől jövő, 50 vagonból álló tehervonat belefutott egy másik tehervonatba. Egy forgalmistát nyomban letartóztattak

Nagyszzeben, július 29. Borzalmas vasuti katasztrófa történt tegnap reggel 7 órakor a kiskapus—nagyszzebeni vonalon lévő Loamnes (Ladámos) állomáson. A pályaudvaron vesztelő egyik tehervonat éppen az első vágányra toltatta az otthagytott kocnikat, amikor Vizakna felől az erősen lejtős pályán egy, mintegy 50 kocsból álló tehervonat közeledett teljes sebességgel, hogy Kiskapusra menjen. A vizaknai oldalon, a bejárati váltónál egy tanulatlan pályamunkás teljesített szolgálatot, mert a váltókezelő szabadságon volt és őt kellett helyettesíteni. A váltókezelő pályamunkás eddig még ki nem derített okból a tehervonatot az első sínparra engedte, amelyen a vesztelő kocnik állottak. A lejtős pályán nagy sebességgel jövő tehervonatra már nem volt ideje lefékezni és az összeütközés megtörtént. Óriási robbanás rázkódtatta meg a levegőt, percekig nem látszott semmi, csak füst és por, majd amikor a levegő ismét kitisztult, megdöbbentő látvány tárult az állomás személyné elé. Negyven nagy teherkocsi hevert teljesen összetörve a sineken, míg a töb-

biek is erősen megrongálódtak. A vagonok kiugrottak a sinekből a szabad pályára és tartalmuk, több ezer métermázs buza, szétfolyt a földön. Az összeütközés dőreje olyan nagy volt, hogy még a nagyobb távolságban levő Nagyszelyk állomáson is hallották a föld rengésszerű robajt.

A tehervonat mozdonyvezetője és fűtője, miután a vonatot lefékeztek, az utolsó pillanatban leugrottak és így csak kisebb horzsolásokat szenvedtek. Sokkal szerencsétlenebbül járt Kolcsár József vonatvezető, aki a poggyászkocsi ban tartózkodott és aki az összeütközés következtében meghalt. Ugyancsak tragikus körülmények között pusztult el Bocu fékező is, aki az első féken teljesített szolgálatot és akinek már nem volt ideje leugrani a kocsirol.

Mindkét, teljesen összeroncolt és felismerhetetlenné vált holttestet több darabban szedték ki a romok közül. Stroila Valér forgalmi tisztviselő, aki elmulasztotta a kötelees váltóvizsgálatot, nyomban letartóztatták és a legelső vonattal bevitték Szebenbe, mert a tisztviselő tudta, hogy a váltókezelő helyén

teljesebb titoktartás mellett folynak. Hotinban elfogták a romanciuci merénylőket, akiknek neveit azonban egyelőre a vizsgálat érdekében titokban tartják. A nyomozás eddigi menete arra mutat, hogy a romanciuci merénylők megszólaltatása esetén az egész terror-szervezet leleplezésére sor kerülhet. Tighinában szerdán két elegánsan öltözött orosz fiatalembert fogtak el, akik feltűnően érdeklődtek a vasutak iránt.

egy tanulatlan pályamunkás áll, tehát kétszeresen kellett volna ügyelnie arra, hogy a váltó rendben legyen.

A katasztrófa következtében a pálya erősen megrongálódtott, úgy, hogy öt órát vett igénybe a rongálódások kijávitása és addig a Nagyszzeben és Kiskapus közötti forgalmat átszállással bonyolították le. A vasut részéről megindult a vizsgálat a katasztrófa tulajdonképpen okának megállapítására és a vizsgálat kiterjeszkedik arra is, hogy miképpen lehetett a váltókezelő helyébe tudatlan pályamunkást tenni. A CFR kára többmillió lej. A szerencsétlenül járt Kolcsár József vonatvezető öt árva hagyott hátra.

Lido-Venedig

Hotel Pension Kirschbaum

ort. 77 modern komfort folyó viz. Bécsi konyha napi 40 lirától feljebb

ct Mozgó

ma a porosz háboru szerepben a hirneves

S tagja

n nem találnak zsenátoroknak, a céh-mert az konkurren-olcsóbbodását kény-4. évben az általános ak a világítás volt egyetlen — termé-— gyertyaégetője 16 fagygyugyertya font-tom leközzölni a kölyvet szerző is idező-v György volt szat. 20. közötti időre voból: „Az egyetlen osz Mihály urammal aj, mert hiába limi-árát 14 krajcár-ra, éret árulta; s végre özött. Pedig a város-a Orosz Mihály ura-mert Jakab Ábra-gy a városban gyer-; de nem engedték; ürheték volna, hogy Jakab Ábrahám ter-városban, amelyben akott“. „De annál in-koeszmák“ jegyzi meg Szatmár krónikása, csmai ipar 1798. év-szta hasznat hajtott

ók pedig azzal fizet-vezetőségének szük-összevásárolták a os egyetlen gyertya-anyaghoz.

érdekessé az eleven yvet, mely érdekesen és retrógrád felfogá-y 1841-ben a szabó-abómestert bekebele-e akarja szorítani, kötelezi a szabócéhet észére, mert már egy bb remeklére nem

évben Klein Bernát-hogy árúját a piacon or alatt árusithassa. városban elég állandó zás nem fér össze a ; továbbá elutasította „kóseres zsidó“ azon ztadás joga más zsidó assék. Vízont az a városi tanács el-hérvári sz. kir. városi ben felhívja a zsidók egységes fellépésre. az 1868-ik évi orszá-ust megelőző nagy-ményeinek a leírása, ortodoxie alapokmá-ósak a hitközséggé veiről szóló fejezetek. ndó, elégikus hangon s jellegű hitközségi melvet csak 1926-ban asztani. Méltán meg-sorokat találunk az elében pezsgőben meg-ól, hogy annál jobban t télensége a párt-olt gyűlekezeten. vnek a történetiről em foglal pártállást aük: muló harcaiban, eleven stílus s hogy n kell az egyetemés egírásának nagy mű-glákat összehordani. könyv, megmutatja nden egyes város és kszedni a minket ér-élvezhető formában mely a szerzőnél váp-mesak Szatmár város m tágabb területek ödését.

Dr. Kacz Izsó

napos moratóriumo-orkból jelentik: Chilé-ortatóriumot rendelte-re zárva tartják pénz-proklamációt intézet-iben a gazdasági vál-calmas módszerek ki-jelenti be s minden-om megtartására sz-entés szerint a forra-ember vesztette életé-itott sebesültet kelle-Esteban Montero át-kormány vezetését. A-előre fenntartják.

Macdonald és Henderson elutaztak Berlinből, Stimson Londonba érkezett

Csigalassusággal halad a londoni konferencia pénzügyi határozatainak megvalósítása

A hatalmak jegybankjai rendkívül óvatosan fogalmazzák meg a hitelmeghosszabbítások ajánlatait, nehogy tulságos obligóba kerüljenek

Macdonaldnak nem volt mondanivalója a német acélszakosok részére

Berlin, július 29. Macdonald angol miniszterelnök és Henderson külügyminiszter berlini látogatása tegnap este az angol nagykövetségen adott estélyel hivatalosan véget ért. Henderson még az éjjel folyamán elutazott Berlinből. Macdonald ma megy vissza Angliába repülőgépen. Erre a célra három angol katonai repülőgép érkezett a berlini repülőtérre, ami magában is érdekes dolog, mert a háború óta az első eset, hogy angol katonai repülőgépek német területen leszálltak volna. Macdonald egy nagy angol bombavető repülőgépen utazik, mellyel két kisebb vadászgép kísér.

Angol és német zászlókkal díszítették fel a tempelhofi repülőtér

Macdonald tiszteletére zöld lombokkal, virágokkal, szőnyegekkel díszítették a tempelhofi repülőtér indulási szakaszát. A főbőrcen az angol zászló, a többiekben a birodalom, Poroszország, Berlin lobogói és címerei lengtek.

A három angol katonai repülőgép délelőtt 10 órakor emelkedett magasba. A gépek Rotterdamban leszállanak, mert a nem éppen kedvező időben üzemanyagpótlás nélkül nem tudnának Angliába eljutni.

Macdonald nyilatkozata a berlini sajtónak

Macdonald és Henderson tegnap este fogadta a német sajtó képviselőit. Macdonald kijelentette, hogy berlini tartózkodásának célja az volt, hogy a Londonban megkezdett személyes tárgyalásokat folytassa a német birodalom vezető államférfiaival. Ő meg van győződve, hogy a német nép kvalitásai, gazdasági és pénzügyi ereje ezuttal is keresztül fogják segíteni Németországot a nehézségeken. Ezután megismételte a tegnapi banketten mondott kijelentéseit, hogy az angol államférfiak csodálattal látják azokat az erőfeszítéseket, melyeket a birodalmi kormány a gazdasági válság leküzdésére érdekében tesz és hogy a világ kulturnemzetei nem fogják elhagyni Németországot, mert a német nép nélkülözhetetlen a civilizált emberiség számára. Ha azután legyőztük — folytatta kijelentéseit Macdonald — a mostani és a közeljövőbeni nehézségeket, akkor a népek együttműködésével megnyugtathatjuk a súlyosan idegessé vált nemzetközi atmoszférát is.

Az angol miniszterelnöknek nincs mondanivalója az acélszakosok ifjuságának

A tegnapi sajtófogadás alatt kínos felütést keltett, hogy az acélszakos szervezet sajtóképviseelője, aki a szélső jobboldali ifjuság kívánságait akarta tolmácsolni, Macdonald elutasította kérésével. Csak annyit válaszolt neki, hogy Berlinben tett kijelentéseivel ő az egész világ ifjuságához fordult. Mert súlyos szerencsétlenségnek tartaná, ha arra kényszerítenék a mai nemzeteket, hogy egymás elleni harcokban morzsolódják fel. Ezt minden jóérzésű embernek tehetségéhez mérten meg kell akadályoznia. Többet — végezte kijelentéseit Macdonald — ebben a kérdésben nem mondhatok.

Az angol sajtó meg van elégedve

London, július 29. A lapok megelégedés-

sel kommentálják Macdonald és Henderson berlini eszmecserejéről érkezett híreket.

Általában hangoztatják a megszilárdult német-angol barátságot. A Times kiemeli, hogy nem volt az a cél, hogy a berlini találkozás konkrét döntéseket produkáljon, csupán a két nemzet közötti barátság kimélyítése és megszilárdítása és a jövőbeli együttműködés állott az eszmecsere folytató államférfiak szeme előtt.

A Daily Herald megállapítja, hogy a berlini tárgyalásokon új nemzetközi tárgyalások bázisát teremtették meg.

A londoni sajtó egyébként élénken foglalkozik a francia-angol állítólagos hitel műveletek ügyével. A legtöbb lap azonban fenntartással közli az aranykiáramlás megállítására hivatott egyezménytervezet kérdésében történt megállapodásra vonatkozó jelentéseket.

Óvatosság-lassuság

Párizs, július 29. Az Oeuvre és az Echo de Paris szerint a hatalmak jegybankjai rendkívül óvatossággal formulázzák meg a hitelmeghosszabbítások ajánlására vonatkozó felhívásokat, nehogy a

magánbankokkal szemben tulságosan messzemenő obligóba kerüljenek. Így a londoni konferencia pénzügyi határozatainak megvalósítása lassan halad előre.

A német szociáldemokraták tanácskozása Macdonalddal

Berlin, július 29. Braun porosz miniszterelnök bankettjén a német szociáldemokrácia vezetőinek alkalmuk nyílt Macdonalddal és Hendersonnal való találkozásra és velük folytatott eszmecsere.

Az angol kormányférfiak a vendéglátó német miniszterekkel együtt motorosnak kirándulást is tettek a Hawel-tavakon. Politikai eszmecsere folytattak a leszerelés problémáiról s gazdasági téren a helyzet megvitatásán kívül foglalkoztak a londoni határozatok végrehajtásának ügyével és a bányai munkaidőre vonatkozó egyezmény életbeléptetésének kérdésével. Macdonald reggel repülőgépen visszautazott Londonba.

Stimson megérkezett Londonba

London, július 29. Stimson amerikai külügyi államtitkár megérkezett Londonba. Az amerikai államférfi a szigetországban fogja kipihenni az utóbbi hetek megterhelő nemzetközi tárgyalásait és sok ide-oda utazását.

Vadállatias kegyetlenséggel gyilkoltak meg egy beszarábiai zsidó házaspárt

Tizenhat késszurással ölték meg a falusi szatócsot és azután fejét elmeszelték a törzsétől

Kisenev, július 29. A storoinetzmegyei Cupca községben vadállatias kegyetlenséggel gyilkoltak meg egy szegény zsidó házaspárt. A falu szatócsa Reizl Rudic szűkös viszonyok között élt feleségével és apró gyermekeivel. Az elmúlt este egyelőre ismeretlen tettesek bekopogtattak a bezárt üzletbe. Rudic ajtót nyitott, mire szőn nélkül neki ugrottak és egymásután

16 késszurást ejtettek rajta. A szerencsétlen kereskedő jajveszékeltére előrohant felsége, akit a támadók szintén leszurkáltak.

A bestiális banditák a halott kereskedő fejét lemészélték a törzsétől, feleségének az arcát pedig a felismerhetlenségig szurkálták össze. A hatóságok nagy appa-

rátussal vezették be a nyomozást és az eddigi megállapítás szerint nem rablógyilkosság történt, hanem bosszu műve volt az elvetemedett gaztett. Ezt a feltevést látszik alátámasztani az a körülmény is, hogy a szegényes üzletből csak nagyon kevés portékát vittek el a támadók.

A Banca Nationala az erdélyi pénzpiac segítségére siet

A Banca de Credit Romannál a német és az osztrák tőke helyét, angol tőke foglalta el

A Banca Nationala igazgatósága ülést tartott Manoilescu kormányzó elnöklétével. Az ülésen az erdélyi és bánáti bankok helyzetéről tanácskoztak. Megtárgyalták azokat az intézkedéseket, amelyekkel az erdélyi pénzpiac segítségére lesznek.

A gazdasági válság egyik legjobb fokmérője: a váltó-óvatolások száma. Az

Argus most tette közzé az év első felében történt regáti és beszarábiai váltó-óvatolásokat. Hiányzik ebből a kimutatásból Erdély és Bukovina, ahol titoktartás kötelezi az óvatolásokat. A kimutatás szerint az év első hat hónapjában a regátban és Beszarábiában 171.980 váltót óvatoltak meg 2 milliárd 544 millió lej összeg

ben. Az elmúlt év ugyanezen hat hónapjában 209.957 váltót óvtak meg 2 milliárd 346 millió lej értékben.

Bucuresti-Bukarest, július 29. A lapok értesülése szerint a Banca de Credit Roman-nál a német és osztrák tőke helyét angol tőke foglalta el. Más román vállalatoknál is hasonló tranzakciók várhatók.

Az angol kormány sajtója Weizmannról a bámulat és elismerés hangján ír

Jeruzsálem, július 29. A palesztinai kormány az országfejlesztési tervek végrehajtásának előkészületeire országfejlesztési igazgatót nevez ki, aki mellé tanácsadói joggal egy zsidó szakértőt fog kinevezni. A szakértői állásra jelölve vannak: Hexter professzor, dr. Artur Ruppin és Wilkanski agronomus. A három jelölt mindegyike részt vett az országfejlesztési tervek előkészítésében.

London, július 29. Az angol sajtó az utóbbi napokban erősen foglalkozik Weizmann visszalépésével. A munkáspárt lapja, a Daily Herald cikket közöl, amelyben dicséri Weizmann munkásságát. A cikkíró bejósolja, hogy dr. Weizmann nem fog sokáig háttérben maradni, minthogy a zsidók munkásságát nem tudják sokáig nélkülözni. A Weizmann elleni harc csak kifejezője annak az elkedvetlenedésnek, amelyet zsidó körökben Passfield Fehér Könyve okozott. Weizmann azért szorították az elnökségről való lemondásra, mert a zsidók Angliát magát nem tudták kellel sullyal támadni. A cikkíró annak a véleményének ad kifejezést, hogy Weizmann minden hibája ellenére is a legjobb vezetőegyenység. Igaz, hogy akaratos, zárkózott, nyakas természet, aki nem tűr maga mellett hozzá hasonló kaliberű munkatársakat, de nagyvonalú koncepciói vannak, zseniális tervező, a végrehajtásban ügyes, kiváló kombináló készsége van és diplomáciai bátorsága

amellett simulékony természet és mindenekelőtt olyan egyéni varázs fölött rendelkezik, amely őt a született vezérek közé predestinálja.

Az Émek Weizmann mellett

Jeruzsálem, július 29. Az Émek zsidó munkástelepeinek képviselete abból az alkalomból, hogy Weizmann lemondott a cionista világszervezet elnöki méltóságáról, sürgőnyt menesztett a visszavonult vezér címére. A sürgöny így hangzik:

„Az Ön hirneve csorbitatlan, az Ön sorsa a mi sorsunk. Önnel voltunk és Önnel maradunk.“

Szokolow amerikai turnéja

Bazel, július 29. Az amerikai kongresszusi delegációja a napokban Nachum Szokolow-val tanácskozott az újonnan megválasztott elnök amerikai utjáról. Elhatározták hogy mihelyt a delegáció Newyorkba érkezik, azonnal megkezdik ebben az irányban a tanácskozásokat Amerika cionista szervezeteinek vezetőségével. Az amerikai delegátusok egyébként megígérték, hogy az új exekutívét minden tőlük telhető módon támogatni fogják.

Helyreigazítás

Vesszük a következő sorokat: Igen tisztelt szerkesztőség! Az Uj Kelet július 22-i számában a kongresszusi tudósítás során tévedés csuszott be. Rab-

bi Mayer Berlin a kongresszuson tartott beszédében a következő kijelentést tette: „Sokkal kedvesebb számomra a nemvallásos zsidó Erec Jiszraelben, mint a nemvallásos zsidó Newyorkban.“ Becses lapjukban a szöveg így hangzik: „Sokkal kedvesebb számomra a nemvallásos zsidó Erec Jiszraelben, mint a Newyorkban élő vallásos zsidó“. A kettő között jelentékeny a különbség, kérjük tehát ezt rektifikálni. Kiváló tisztelettel: A Mizrahi országos exekutívé nevében: *Efraim Rath*.

— A kansasi farmerek nem fizetnek, míg nem adják el gabonájukat. Londonból jelentik, hogy a kansasi farmerek moratóriumot kértek tartozásaikra. Kijelentették, hogy amíg buzatermésüket nem sikerül eladniok, fizetési kötelezettségeiknek nem tudnak eleget tenni.

— Megszületett az első német válság-vicc. Eszerint a Darmstädter Bank összeomlását követő napon óriási tömegek álltak az egyik nagy német bank lezárt kapui előtt. Egy ember vadul öklözve és könyökölve tört magának utat a kapuig és mikor nem akarták beengedni, vadul kiabálni kezdett: „Engedjétek be. Betétet akarok elhelyezni!“

A gondos zsidó szülő párszavas mottója: **Gyermekeket az új tanévben a zsidó rituáléjegyében működő timisoarai Zsidó Internátusban helyezem el.**

elárusítás

bolcsón

öt

Ignácz

szaban

ermata-palota).

két tárgyból a hall sznek. Elhatározták hatika számára, mifedezet lesz, tan-

belső megszervezé. bizottságot jelöltek esz lépéseket tenni ny a héber egyetem egyenjogu és egyenpái egyetemekkel.

elnökévé Ornstein k meg. Elhatároz- Weilt, a berlini érik, hogy vállalja keleti intézetének zor elhalálózásával ó-igazgatói állását. javaslatot fogadtak a jeruzsálemi egye y a Jewish Agency- a palesztinai kor- ákok beutazásának n. Dr. Fritz Boden- ántanárt a zoológia nevezték ki.

jelenlevőkkel, hogy om-főépülete immár ennek ez a legfon- S. Rosenbloom asz- ldozottságsége tette m asszonyt, aki a jelen volt. melegen

183 új gyárat helyez mből jelentik: A i iroda jelenti, hogy első felében 183 új veztek üzembe 706

nátuma. Londonból ratból jelentik, hogy intézett az indiai melyben követelte a behajtásának el- a lakosság adó-

taigazolványt adtak onból jelentik: Az miniszterium ki- egyesült Államokban er 268 pilótaigazol- 445-öt nők vettek

gyar mérközés. Bécs zajlott le a munkás- senyeinek során a mérközés a bécsi mérközést ebből a nézték végig. Palesz- szettett. Félidő 1:1. palesztinai csapat jó- ellenfélnél, szünet sztinaiak játéka el- futballesapat nagy

szilagok szakában

lál és elbeszélésel

30 lej

UJ KELET TÁLYABAN

oljuk

SCHWARTZ Menyhértné

orth, zsidó leánynevelő intézete, internátusa Oradea, Pável ueca 25. A zsidó leánygymnázium mellett működik. Dija nem magasabb egy rendes privát háznál kért díjnál. Prospektus. Kitűnő referenciák!

Diplomáciai botrány lett a párizsi aktalopásokból

Lecca Rudolf ellopott okmányai sok bukaresti politikust kompromittálnak. A francia külügyminisztérium komolytalannak minősítette a Jorga-kormányt

Bucuresti-Bukarest, július 29. Nagy feltűnést keltett annak idején az általunk is ismertett felfedezés, hogy egy Lecca Rudolf nevű okmánylopó volt képviselőjelölt a francia külügyminisztériumból több aktát lopott el, illetve a megszerzett okmányokat lefényképezte és avatlatlan kezébe juttatta. Ugy látszik, az aktalopás botránya csak most kezdődik igazán, amennyiben kiderült, hogy a részben lopott és részben lefényképezett akták között olyanok is voltak, amelyek bizonyos bukaresti személyiségekre kellemetlenek.

Három, romániai viszonyokra vonatkozó jelentésről van szó, amelyeket Lecca megszerzett és busás jutalom ellenében eladott. Hogy a jelentéseket ki készítette, vagy ki küldte, eddig nem

sikerült megállapítani, csupán tartalmuk ismeretes. Az első jelentésben Dinu Cezianuról, Románia párizsi meghatalmazott miniszteréről van szó. Kedvezőtlen portrét festenek róla. A második jelentés Popovici Mihállyal foglalkozik abban az időben, amikor kölcsöntárgyalások céljából Franciaországba ment. Ugyancsak kedvezőtlenül nyilatkoznak róla. A harmadik jelentésben kedvezőtlenül nyilatkoznak a Jorga-kormányról abból az alkalomból, hogy megalakult. Megállapítják a kormányról, hogy komolytalan.

Beavatott körökben azt tartják, hogy a leleplezés nem maradt következmények nélkül és nagy változásokat fog a diplomáciai karban előidézni.

A Zeppelin az Északi sark körül jár — Lindbergh Tokióba repült

A repülés legújabb hírei

Newyork, július 29. Lindbergh ezredes és felesége elindultak légi utjukra Japán felé. Az utat több közbeeső leszállással az Egyesült Államok és Kanada nyugati partvidékén, Alaszkán és Kelet-Szibérián át akarják megtenni.

Lindbergh ezredes és felesége Tokióba vezető légi utjukon tegnap Washingtonból North Beachbe repültek s rövid tartózkodás után folytatták az utat Port Wade felé, ahol leszállottak.

Az Associated Press jelenti Rio de Janeiróból, hogy a D. X. német repülőhajón ma Vargas brazilai köztársasági elnök családjával együtt körrepülésre indult.

A német óriásrepülőgép pénteken elhagyja Braziliát s Newyorkba száll. London, július 29. Miss Amy Johnson angol pilóta, akit ausztráliai légi útja világhíressé tett, tegnap a hondoni repülőtérrel újabb hosszú utra, Tokióba startolt.

Berlin, július 29. Moszkvai jelentés közli, hogy a Graf Zeppelin éjjel 1 órakor elhagyta a Ferenc József föld legészakibb szigetét s 4 fokos fagypontra alatti hőmérséklet mellett kedvező időjárási és légköri viszonyok között megkezdte útját az arktikus tenger felett az Északi sark irányába.

London, július 29. Sir Hubert Wilkins buvárhajója, a Nautilus ma elhagyta Plymouth kikötőjét. A tenger-alattjáró legközelebb a norvégiai Bergenben vet horgonyt s azután elindul a sarkvidéki utra. A Mauretania luxusgőzös a La Manche csatornában elhaladt a buvárhajó mellett s a gőzösen Angliába érkező Dawes londoni amerikai nagykövete, aki néhány hetes amerikai tartózkodás után ma tért vissza állomáshelyére, integetéssel üdvözölte a buvárhajó parancsnoki hidján álló Wilkins sarkutazót.

Amerika győzött a sakkolimpiáson

A Hamilton-serleget Amerika nyerte meg

Prága, július 29. A nemzetközi sakkolimpiás vasárnap este véget ért. A küzdelem két hétig tartott és 19 nemzet csapata vett részt benne. Győztes az Egyesült Államok csapata lett, amelynek tagjai Cahsdan, Marshall, Dake, Horowitz és Stoner voltak. A győztes csapat negyvennyolc pontot ért el. A verseny végső helyezési eredményei a következők: 2. Lengyelország 47 p., 3. Csehszlovákia 46 és fél p., 4. Jugoszlávia 46 p., 5—7. Németország, Lettország, Svédország 45 és fél p., 8. Ausztria 45 p., 9. Anglia 44 p., 10. Magyarország 39 és fél p., 11. Hollandia 35 p., 12. Svájc 34 p., 13. Litvánia 30 és fél p., 14. Franciaország 29 és fél p., 15. Románia 29 p., 18—19. Norvégia és Spanyolország 15 és fél p. A vasárnapi utolsó fordulóban az olimpiász két első helyezettje: az Egyesült Államok és Lengyelország csapata küzdött meg egymással. Az eredmény 2:2 arányban eldöntetlen volt. A győztes amerikai csapat elnyerte a Hamilton Russel-serleget.

Hölgyverseny. Ilyen is volt a prágai sakkolimpiással kapcsolatban. Mindig tudni lehetett, merre játszik ez a néhány első osztályú hölgy, mert a férfiak messze elkerülték azt a helyet. Ott gubbasztottak szegények kalapban, a tábla fölé görnyedve. Ezek nem tudják, hogy van ruzs, van tánc, vagy uram bocsáss, flört a világon, talán sohase voltak fiatalok. Az egyetlen fiatalabb köztük miss Menchik, a világbajnoknő, de ő is néhány év alatt úgy hozzájuk öregedett,

hogy ma már semmivel sem látszik fiatalabbnak a többinél. A sok ülés is biztosan hozzájárult, hogy nagyon elhízott, neki jobb lett volna, ha Marienbadban rendezik a hölgytornát. A többi angol missnek azonban még a sok ülés sem használ. Mindig együtt vannak, mint valami egész különös szerzetesrend.

Vak játékos. Nem vak játékos, aki a tábla megtekintése nélkül játszik egyszerűen több játszmat, hanem egy szegény vak játékos. Crossnak hívják, angol. Mindennap egy idős hölgy vezeti a terembe. A főtornán játszik, tehát azon a versenyen, ahol az első mesteri címet kap. Kis sakkablaja van, azon tapogtatja egész idő alatt a figurákat és a lépését bemondja. Nagyszerűen játszik, alig veszít. Azt mondják, ha látna, egészen elsőrendű játékos volna. Ez azonban nem biztos. Talán a természet a testi hibáját nagy fantáziával pótolta, ami a sakknál rendkívül fontos, mert a fantáziátlan sakkozó akkor sem viszi semmire, ha saszemei vannak is.

Akinek a gyomra fáj, bélműködése megrekedt, mája megnagyobbodott, étvágya nincs, emésztése elgyengült, nyelve fehéressárga, annak naponta egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet rendbehozza az emésztését és jó közérzetet teremt. Kórházi bizonyítványok elismerik, hogy a Ferenc József víz biztos és kellemes hatása következtében állandó használatra rendkívül alkalmas. A Ferenc József keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Közjegyzői okirat a „Takarékosság“ ingyen vásárlási napjáról

Az az akció, amelyet a „Takarékosság“ vásárlóközönsége számára meghirdetett, óriási érdeklődést váltott ki a vásárlók körében. A „Takarékosság“ irodájához egyre többen fordultak olyan levelekkel, hogy ennek az akciónak a szinte hihetetlen áldozatkészségét nem tudják elképzelni, mert teljesen érthetetlennek tartják, hogy a mai súlyos viszonyok

között a cégek reklámcélokra olyan súlyos áldozatokat hozzanak, hogy egy egész napi vásárlás értékét a vevőközönségnek visszatérítsék. Valóban súlyos áldozat ez és teljesen érthető is a közönség kétsége és ennek eloszlátása céljából a „Takarékosság“ közli az alábbi közjegyzői okiratot:

Hiteles magyar fordítás a román nyelvű eredetiről.

HITELES KIADMÁNY

916—1931. ügyszám.

22 lei
50 bani
bélyeg

Közjegyzői okirat

Megjelentek előttem, Dr. Cosma János cluji közjegyző előtt az alulírott helyen és napon Zalai Gyula igazgató (Str. Băii 2. szám alatt) és Rosmann Jenő kereskedő az „Economia“ S. A. cluji cég igazgatótanácsának tagja (Memorandumai ucca 4. szám alatt) cluji lakosok, mindketten az „Economia“ S. A. cluji cég nevében járván el, amely cég Clujin (Calea Regele Ferdinand 7. szám alatt) van, — akiket személyesen ismerem és nevezett urak kérésére felvettem a következő közjegyzői okiratot:

NYILATKOZAT:

Alulírott Zalai Gyula igazgató és Rosmann Jenő, mint a cluji „Economia“ Részvénytársaság igazgatóságának tagja, ezen cég nevében kötelezőleg és visszavonhatatlanul kijelentjük, hogy folyó évi szeptember hó 1 (elsején), délután 4 (négy) órakor Clujon, a fentnevezett cég helyiségében királyi közjegyző közbenjárásával mellett sorshuzás útján kisorsolunk egy üzleti napot az 1931. (egyezerkilencszázharmincegy) évi július hó 16 (tizenhattól) augusztus hó 31 (harmincegy)-ig terjedő időre eső üzleti napok közül úgy, hogy mindazon árúk, melyek fenti cégnél a sorshuzás útján kihuzott napon lesznek megvásárolva, bármilyen értékűek is legyenek ezen árúk, ingyen lesznek eladva, úgy, hogy a vevő vagy a vevők, akik a sorshuzás útján kihuzott napon árut vásároltak, azon árukat a fentnevezett cégtől ingyen fogják megkapni. — Ezen okiratról az „Economia“ Részvénytársaság cluji cég részére korlátlan számban adható ki hiteles kiadmány. — Minek hitelül felvettem ezt az okiratot, felolvastam és a feleknek szóról-szóra megmagyaráztam és miután ők kijelentették, hogy az okirat jól van felvéve és hogy az ő akaratakat tartalmazza, azt előttem sajátkezűleg aláírták. — Kelt Clujon, 1931 (egyezerkilencszázharmincegy) évi július hó 17 (tizenhetedikén). „Economia“ („Takarékosság“) Részvénytársaság, Zalai Gyula s. k. Rosmann Jenő s. k. P. H. Dr. Cosma János s. k. kir. közjegyző. Bizonyítom, hogy ezen hiteles kiadmány, mely az „Economia“ Rt. cluji cég részére lett készítve, szóról-szóra megegyezik az őrizetemben fenti szám alatt található 35.50 lejes bélyeggel ellátott és egy ivre terjedő eredeti közjegyzői okirattal. — Kelt Cluj, 1931. (egyezerkilencszázharmincegy) évi július hó 17 (tizenhetedik) napján. P. H. Dr. Cosma János s. k. kir. közjegyző.

Most már mindenki láthatja, hogy a legkomolyabb akcióról és a legnagyobb áldozatkészségről van szó. A vásárlás fokozása céljából a „Takarékosság“ cégei szinte a lehetőséget is felülmulják ezzel az akcióval, amellyel a vásárlóközönség kedvére szolgálnak. Minden „Takarékosság“-i tag vásárló igyekezzék tehát a szük-

ségeit a közjegyzői okiratban említett időközben július 16-tól augusztus 31-ig bevásárolni, mert ezzel olyan előnyt biztosít magának, amilyen csak nagy ritkán adódik. Minden anyagi áldozat nélkül sorsjátékot játszik, amelyen a nyereményre a lehető legnagyobb a valószínűség.

Az UJ KELET
bánsági
Főszerkesztő
Felelős szerkesztő
Bukare
Hátszög Er
Ölkéink után
megjelölés

— Változékony
Budapestről jele
tézett időjáráspr
kony, hűvös idő
fokozatos gyeng
futó esőkkel, k
A hőmérséklet
fok Celsius.

— Németország
valuta zugkeres
sára. Berlinből
kereskedelem
tett külön rend
meg fogják szü
semmi dolga ne
melynek fellend
maradt.

— Nem mon
kisebb fia java
Alfonz spanyol
cáfolták egyes
lését, hogy Alf
lemondott volna

— Grác körny
pusztított. Bécs
kén kiadás esőte
vész pusztított.
mos háztetőt let
póznakát csavart

— Japánban e
Londonból jelent
jed a képtávirás.
könnyen népszer
képek rögzítése
mint a japán bet

— A spanyol
jeleket. London
lentés szerint a
kivételével a kor
többi rendejeleket

— Százharmin
frank után kutat
jelentik: Brest k
óta kutatják a so
Egyiptom hajó ron
szekrényekben 12
el a hullámsírba

— Siketnéma
Oroszország a lá
ból jelentik: Egy
rint a szovjet a
amelyekben az
egészséges munk
teszi, siketnéma
mazni.

— Edison ál
állott be. Newy
információi szeri
tában rosszabbod

— Aranyér el
kapható a gyógy

— Turista kir
pát-Egyesület
2-án, vasárnap
rosujvári sófűn
tyás-ház előtt.
hazatérés este
Györke Márton
ként 110 lej. Je
tek este 8 óráig
dájában. Vendég
ban szivesen lát

MEG

TO

A 20. SZÁ

doktori tanul
filozóf
Irta: I

Ár

postán küldv
bélyegben is
hető a szerzőne
és az Uj Ke

HIREK

A UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánátsági szidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Változékony hűvös időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változékony, hűvös időjárás várható a szelek fokozatos gyengülésével és egyes helyeken futó esőkkel, később javulás valószínű. A hőmérséklet Budapesten ma délelőtt 18 fok Celsius.

— Németországban nem volt szükség a valuta zugkereskedeleme megakadályozására. Berlinből jelentik: A valuta zugkereskedeleme megakadályozására létesített külön rendőri osztályt a napokban meg fogják szüntetni, mert a hivatalnak semmi dolga nem akadt. A zug forgalom, melynek fellendülését várták, ezuttal elmaradt.

— Nem mondott le Alfonz király legkisebb fia javára. Párizsból jelentik: Alfonz spanyol exkirály környezetéből cáfolják egyes londoni lapok azon értesülését, hogy Alfonz legkisebb fia javára lemondott volna trónigényéről.

— Grác környékén orkányszerű szélvész pusztított. Bécsből jelentik: Grác környékén kiadós esőtől kísért orkányszerű szélvész pusztított. A szélrohámok ereje számos háztetőt letépett, fákat és telefonpóznákat csavart ki helyéből.

— Japánban erősen terjed a képtávirás. Londonból jelentik: Japánban erősen terjed a képtávirás. A japán írásjelek mellett könnyen népszerűvé is válhatott, mert a képek rögzítése kevésbé fárasztó az agyra, mint a japán betűk.

— A spanyol kormány eltörölte a rendeleteket. Londonból jelentik: Madridi jelentés szerint a Katolikus Izabella rendjel kivételével a kormány eltörölte az összes többi rendjelet.

— Százharmincmillió elsüllyedt aranyfrank után kutatnak a buvárok. Párizsból jelentik: Brest közelében buvárok napok óta kutatják a sok évvel ezelőtt elsüllyedt Egyiptom hajó roncsát, mert a hajó pénzeszközeiben 120 millió aranyfrank tünt el a hullámsírban.

— Siketnéma munkásokat alkalmaz Oroszország a lármas üzemekben. Párizsból jelentik: Egyik varsói lap közlése szerint a szovjet a fémpárapon ágaiiban, amelyekben az üzemi lárma és zaj az egészséges munkások hallószerveit tönkretesz, siketnéma munkásokat készült alkalmazni.

— Edison állapotában rosszabbodás állott be. Newyorkból jelentik: A lapok információi szerint az agg Edison állapotában rosszabbodás állott be.

— Aranyér ellen: Haemorsan! Olcsón kapható a gyógyszertárakban.

— Turista kirándulás. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület turistaosztálya augusztus 2-án, vasárnap autóstúrát rendez a marosújvári sósfürdőre. Gyülekezés a Mátyás-ház előtt. Indulás reggel 6 órakor, hazatérés este 8 órára. Turavezető: Györke Márton. Részvételi díj személyenként 110 lej. Jelentkezési határidő péntek este 8 óráig az EKE Mátyás-házi irodájában. Vendégeket minél nagyobb számban szívesen lát az egyesület.

MEGJELENT!

TOLSZTOJ

A 20. SZÁZAD MÉRLEGÉN

doktori tanulmány a liegei egyetem filozófiai fakultásán
 Irta: Dr. Stern Ignác

Ára 20 lej

postán küldve 31 lej, mely összeg bélyegben is beküldhető. Megrendelhető a szerzőnél Cluj, Str. Albinei 33 és az Uj Kelet könyvcsatlóiban

Lloyd George súlyos operáción ment keresztül

A volt angol miniszterelnök betegségeiről és a műtét kimenetéről nem adtak ki jelentést

London, július 29. Lloyd George volt miniszterelnök, az angol liberális párt elnöke, váratlanul súlyosan megbetegedett. Lloyd George-on ma reggel nyolc órakor műtétet hajtottak végre. A volt miniszterelnök lakásán végbement ope-

ráció kimenetéről a nyilvánosságot egyelőre nem tájékoztatták.

Ujabb jelentés szerint Lloyd George az éjszakát és a napot nyugtalanul töltötte.

— Amikor Lloyd George helyeselt a lányának. Londonból jelentik: Lloyd George-zsal a parlament legutóbbi ülése alkalmával kedves eset történt: kiderült, hogy egy kérdésben felfogása teljesen megegyezik — saját lánya álláspontjával. Megan Lloyd George ugyanis az angol alsóházban képviselő és a házépítési vitában tartott nagy beszédét atyjának pártja szinte mondatonként szakitotta félbe zajos helyesléssel. A jelt mindig maga Lloyd George adta meg sűrű „halljuk!” kiáltásokkal, majd a beszéd befejeztekor helyéről felkelve kiáltotta a szónok felé: „Tökéletesen igaza van”. A rekkenő hőségben kényszeredetten ülésező angol képviselőkre üdítően hatott a családi érzések frissességének ez a szép bizonyítéka.

— Mozi-forradalom Kolumbiában. Kolumbia délamerikai köztársaságban nagy mozi-forrongások voltak az utóbbi időben. A kolumbiai mozisok szindikátusa elhatározta, hogy felemeli a helyárakat. Erre aztán nagy tömegakció indult meg, a melynek célja a mozik bojkottálása volt. Egyre többen csatlakoztak ehhez az akcióhoz. Minden mozi előtt az akciónak néhány embere állt és meg akarta akadályozni, hogy a közönség moziba menjen. Aki az első felszólításnak nem engedett és ragaszkodott ahhoz, hogy moziba menjen, azt fejbeverte. Napokon át minden előadás előtt vad verekedések folytak az egyes mozik előtt. Verekedők is a mozisok beadták a derekukat és a helyárakat ismét leszállították.

— Reuma, csusz, köszvény, isiás ellen biztos gyógyulást talál a bizsusi (Büdöspataka, Szamos megye) gyógyfürdőben. Megnyílt május 17-én modernül átalakítva. Napi panzió, 5-szöri étkezés és fürdő 180 lej, rituális étkezés 190 lej. Vasúti és autóbussz közlekedés. Megrendelések Fürdőigazgatóság Bizusa-Ileanda címre küldendők.

— Vihar a Montblank felett. Szébb és monumentálisabb emlékoszlopot a Montblank hóseinek, a lezuhanó emberek életének mentésére siető turistáknak és a borzalmas viharban magányos kunyhóban didergő meteorológusoknak — nem állíthattak volna, mint ez a film, melyet e héten vetít a Corso mozgósínház. E film nek a lényeges alkotóeleme nem a mese. A fenséges természet panorámája minden mesénél erősebben vonzza a néző figyelmét és sok izgalmas jelenetnél hatásosabb az a vihar, amely ott tombol a Montblank felett a hó és a jég világában. — A Montblank ormán 4400 m. magasságban áll az obszervatórium és itt él magányos életét a meteorológus. Szerelme egy távoli leány iránt, hóföregtet, katasztrófa, repülőgép, amely a felhők fölött száguldva megmenti a halálra szánt embert, ez minden, de ahogyan a rendező és az operatőr élénk vetíti ezt a látékpet, az minden színészi bravurt felülmul. Az Alpesei világa, a csúcsokról legördülő roppant hólavínok, a több ezer méter mélységű szakadékok uralják e filmet, melyhez fogható természeti felvételeket eddig még sosem láttunk filmen. A téli sportok kedvelői a sielők hadserege és mindazok, kik a természetet szeretik, meg kell nézniük e gyönyörű alkotást és csodálatos sportprodukciókat, amelyek ennek az izgalmas drámának keretei között lefolynak.

— Hindenburg ingerült kijelentést tett a horogkeresztesek ellen. Berlinből jelentik: Amikor Hindenburg elnök kelet-porosországi birtokáról legutóbb visszatért a fővárosba, egy közben állomáson a közönség nagy lelkesedéssel köszöntötte. Az agg tábornagy leszállt szalóncokcsijából, hogy megköszönje az üdvözlést, közben két horogkeresztes fiatalember tüntetőleg feléje kiáltotta: „Ébredj Németország!” Az elnököt szemmel láthatólag nagyon bosszantotta ez az izléstelenség és energikus hangon, úgy, hogy távolabb is jól hallhatták, ezt mondta a körülötte állóknak: „Ma férfiak kormányoznak és nem tökfilkók!”

— Beiratkozás a nagyváradi izr. „Dr. Kecskeméti Lipót” filiceumba. A liceumba való beiratkozás céljából folyó évi augusztus hó 15-ig felvételi kérvényt kell benyújtaniuk a következő tanulóknak: 1. Akik a liceum I. vagy II. osztályába óhajtanak belépni, akár tanulói voltak már a liceumnak, akár nem, mert ezekben az osztályokban csak korlátolt számú hely áll rendelkezésre. 2. Akik más intézetből óhajtanak átlépni a liceum bármely osztályába. A felvételi kérvény mintája a liceum portásánál kapható. A kérvényhez iskolai, születési, állampolgársági és himmlőltási bizonyítvány csatolandó. Aug. 15-e után a kérvényezők értesítést kapnak a megállapított tandíjról és a felvétel módozatairól. A többi tanulók aug. 25—31. napjain iratkozhatnak be, ezeknek tandija azonban szintén aug. 15-én állapítatik meg. A megállapított határidőn túl jelentkező tanulók felvétele nem biztosítható. A vidéki szülők tájékoztatására közöljük, hogy a vidéki tanulók elhelyezhetők a Szilágyi tanár tulajdonában levő internátusban, ahol szigoruan rituális élelmzésben részesülnek és tanulmányukban szaktanárok által rendszeres előkészítést nyernek.

— Több mint hétszáz amerikai turista járt az elmúlt héten Moszkvában. Newyorkból jelentik: Több mint hétszáz amerikai turista volt a héten Moszkvában. Részükre kibérelték az összes előtalálható autótaxikat.

— A Paramount-filmgyár leszerződött Anna May Wongot. Newyorki lapjelentések szerint a Paramount-filmgyár heti 1500 dollár fizetéssel öt filmre leszerződött Anna May Wong kínai származású filmsztárral.

— Svédországban tilos a kereskedőknek ajándékokat kiszolgáltatni vevőiknek. Londonból jelentik: Svédországban a kereskedelemtisztességet védő intézkedések sorába iktatták azt a tiltó rendelkezést, hogy a kereskedők vevőiknek ingyenes ajándékokat szolgáltatassanak ki.

— Román tiszték látogatása Pozsonyban. Pozsonyól jelentik: A román vezérkari iskola tiszthallgatói, akik jelenleg az iskola parancsnokának, Jonescu tábornoknak vezetés alatt Csehszlovákiában tartózkodnak, augusztus 2-án este 7 órakor Pozsonyba érkeznek. Hétfőn megtekinthetik a pozsonyi vármotot, majd kirándulnak Dévénybe és este háromnegyed 11 órakor továbbutaznak Csorbatóra.

— Bécs városa redukálja az intézményeknek folyósított segélyt. Bécsből jelentik: Az osztrák főváros kénytelen az intézmények részére adott segélyeket a minimumra redukálni. Az elmúlt évi költségvetésbe még 550 ezer schillinget vehettek fel segélyezési célokra, most azonban ezt az összeget egyharmadával leszállították. Uj támogatást a takarékoskossági program szem előtt tartása miatt az osztrák főváros egyáltalán nem nyújt.

— Két Habima-bemutató Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: A Habima héber színtársulat Palesztinában két új darabra készült, amelyet júliusban mutattak be nagy sikerrel. Bemutatója volt a héberül beszélő közönség előtt Bernhard Shaw: Ördögantiványa és Maugham: Szent lángja. A darabokat nem illegesen rendezték, hanem a társulat tagjai rendezték és pedig Zwi Friedland és E. Viar. A palesztinai sajtó elragadtatással írt a színház nagy művészi teljesítményéről. Az első darab bemutatója előtt sajnálatos baleset történt. Az előadás előtt néhány órával Ben Chaim színész, a dráma egyik főszereplője a színpadról a pincébe esett és súlyos koponyaalapi törést szenvedett. A szerencsétlen művészt azonnal a kórházba szállították, szerepét pedig a rendező látta el. A Habima a napokban turnéra indul, hogy bemutassa Palesztinai összes szídlakta városában a két színdarabot.

— Lemondott Braunschweig antiszemita miniszterelnöke. Berlinből jelentik: Franzen dr. Braunschweig horogkeresztes miniszterelnöke lemondott. A lemondás oka az, hogy Franzen a birodalmi kormány új és új szükségrendeleteiben hatáskörének csorbitását látta.

NAPROL-NAPRA

Heilmann thüringiai tartománygyűlési képviselőt, aki részt vett Ausztráliában a kommunista párt gyűléseien, az osztrák kormány kiutasította és egy detektívvel a német határra kísérlette.

A strassburgi bíróság most hirdette ki ítéletét a Németország javára Elzászban elkövetett kémkedés tettesei ellen. Ehrich fővádlottat négyévi, Schalck vádlottat háromévi, Heinrich vádlottat kétévi fegháza, Wendlinget tizennyolchónapi fegháza itélték, míg Unfriedet felmentették.

A spanyol pénzügyminisztérium elrendelte, hogy valamennyi pezeta bankjegyet le kell bélyegezni a köztársaság jelvényével. December 20-ika után lebélyegezetlen bankjegy nem maradhat forgalomban.

Pensylvániában az egyik városban egy örült munkás, akit elmebetegként el akartak szállítani, megszóltott üldözőitől, haza szaladt, agyonlőtte feleségét, nővérét és három szomszédját, majd végtáiban lövöldözni kezdett az uccán és négy embert megsebesített.

A newyorki rendőrségnek most sikerült felfedeznie a legnagyobb titkos szeszgyárat. A gyár egy egyedülálló, látszólag lakatlan házban több mint két év óta működött. A szükséges tőkét az alkoholt csempészek bocsátották rendelkezésére, berendezése a legmodernebb volt és irodájában huszonöt tisztviselő dolgozott.

Szombaton az Angol Bank 5,260.950 font értékű aranyrudakat adott el. Az utolsó héten az angol jegybank aranyállománya huszonhatmillió font sterlinggel, — hétmilliárd dinárral csökkent.

Newyorkban kigyulladt egy huszemeletes felhőkarcoló. A tűz Kelleynek, a régkirálynak a lakásában keletkezett, ahol rovarokat irtottak. A tűz megsemmisítette az épület tizenhatodik és tizenhetedik emeletét. A kár több mint százezer dollár.

Az „angol Mussolini”, Sir Oswald Mossley új pártjából annak két vezető tagja, John Strachey és Allan Young kilépett a pártból azzal az indoklással, hogy nem értenek egyet a párt fasiszta irányával. Mossley pártjának így most már csak négy képviselője maradt az alsó házban.

A németországi Nordwolle-konzern bukása alkalmával megtartott könyvvizsgálat alkalmával megállapították, hogy a vállalat könyveiben nagyarányú mérleghamisítások történtek. Így huszonötmillió márkás tartozások nem voltak a könyvekben feltüntetve. Azt hiszik, hogy a tavalyi mérlegben is történtek hamisítások.

A Soong kínai pénzügyminiszter ellen elkövetett merényletnek két halálos áldozata van. A miniszter titkára, akit bomba szilánkok érték, sérüléseibe behalt. Soong anyja, aki Szunjacen özvegye és az anyósa Csang-Kai-Seknek, a nemzeti kormány elnökének, az első rémhír nyomán erről értesült, hogy fia a merényletnél halálát lelta, mire az idős asszony, aki megalapítója volt a kínai nőmozgalmaknak, szívzédhűdést kapott és holtan esett össze.

Nápolyban egy uccai aluljáró lépcsőzetén az I. Umberto sétányon egy közönséges puskaporral töltött bomba felrobbant. A robbanásnak három súlyos sebesültje van.

A francia gyarmatügyi miniszter jelentést tett a minisztertanácsban, hogy a gyarmati kiállításnak május hónapban 3,110.000, júniusban 4,470.000 és július első három hetében 3,230.000 fizető látogatója volt.

Keresünk képviselőket,

agilis intelligens egyéneket minden helységben, akik konkurrencia nélkül új vállalkozás, könnyű akvizíciós munkájával szép keresetre tehetnek szert. Ajánlatokat „Magas jutalék” jellegre Rudolf Mosse hirdetőirodába Oradea

KÖZGAZDASÁG

A boléta törvény életbelépése óta zuhanásszerűen esnek a buzaárak

Pánikszzerű hangulat a terménypiacon

Cluj-Kolozsvár, július 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). A terménypiacon a boléta-törvény életbelépése óta pánikszzerű nyugtalanság mutatkozik. A törvény életbelépésével az egész országban megnyilvánult a felzudulás az első napokban éppen az ellenkező hatást érte el, amennyiben néhány nap óta a buza-árak rohamosan esnek. Ugy a Bánátról, mint Észak-Erdélyből olyan jelentések érkeznek, amelyek arra mutatnak, hogy a bélyegtörvény alkalmazása eddig a legteljesebb kudarc jegyében indult. Azt látjuk ugyanis, hogy amíg a háromszáz lejes buza-prémiummal 400 lejbe került volna, ma már csak 340-be kerülhetne, de még ezt a pénzt sem adják meg. A törvény életbelépése óta a buza állandóan esik. Szalontán a buza ára 240 lejre zuhant, ami vagononként 6 ezer lejes, az idei szezonban még nem tapasztalt áresést jelent. Amennyiben az esés folytatódik, rövidesen már a tízezer lejes prémium is kevés lesz ahhoz, hogy a buzákat elfogadható árat biztosítsanak.

Az exportörök között is teljes a bizonytalanság. Ha vannak is kereskedők, akik exportálni akarnak, ezek még nem kezdhetik meg a vásárlásaikat, annál is inkább nem, mert a kenyérbélyegből még egyáltalán nem folyt be pénz és így nagyon problematikus, hogy a most eszközözendő szállításokért a pénzügyminisztérium kifizeti-e a prémiumot, vagy sem.

Szakkörökből származó értesülésünk szerint az egész piacon a legnagyobb pesszimizmussal várják a gabona-értékesítési törvénynek a kereskedelemre való kihatását. Még abban az esetben is, ha az egyes városokban az árnegálapító bizottságok és a pékek között megtörténik a megegyezés, nagyon problematikus, hogy a törvény olyan módon kerül majd alkalmazásba, mely magával hozná az árak kívánt emelkedését. Általában az a meggyőződés, hogy a kenyérbélyegekből folyó jövedelmek nem jutnak el rendeltetési helyeikre és így a boléta-törvény csak nagyon minimális sikerre számíthat.

Tizenötezer 107 vállalat ment csödbe Amerikában az év első felében. Londonból jelentik: Az év első felében az Egyesült Államokban 15 ezer 107 vállalat ment csödbe. A passzívák összértéke 370 millió dollár. A mostani gazdasági krízist megelőzően 1922 volt a depresszió rekordé, amikor 13 ezer 380 üzem és

cég szűnt meg 373 millió passzívával. 110 millió bushel búzát használtak fel takarmányozásra Amerikában. Londonból jelentik: Az Evening Standard newyorki távirata szerint az Egyesült Államokban a most elmúlt aratási évben takarmányozásra 110 millió bushel búzát használtak fel.

Színház—Művészet

Steinhardt Géza, teljes társulata és Weygand Tibor

A budapesti Steinhardt színpad 14 tagu együttese Steinhardt Gézával az élen jövő kedden kezdi meg kolozsvári vendégtúráját. Az előadáson fellép a legnépszerűbb rádió- és grammofón-

sztár, Weygand Tibor is, aki a legújabb slágereket énekli.

Steinhardt a szezon legnagyobb sikerű bohózatait, világhírűvé vált kupléit és jeleneteit hozza magával. A há-

Szenzációsan olcsó könyvek

Adler: Marx, a gondolkodó	Lei 25	Marx: Bér és profit	Lei 20
Adler: Alkoholizmus és szakszervezetek	Lei 4	Marx: Harmadik Napoleon államcsinye	Lei 20
Andersen: A muzikális malac	Lei 7	Marx: olgárháboru Franciaországban	20
Andrejev: A pince mélyén	Lei 48	Masekincs: A világ népeinek meséiből	Lei 30
Balzac: A lidérc	Lei 20	Migray: Egy keresztény szociális állam története	Lei 18
Barbusse: Jézus	Lei 65	„ Az internacionalé története L. 25	
Bauer: A szocializmus utja	Lei 6	„ Egyház és munkáskérdés	L. 5
Bernstein: A gazdasági történet alapvonalai	Lei 20	Müller: Marx és szakszervezetek	Lei 15
Bernstein: Mi a szocializmus	Lei 5	Multatuli: Max Havelár	Lei 45
Bernstein: Görli tzi pártprogram	Lei 12	Pach: Társadalmi ember élete	Lei 25
Bernstein: Lasalle Ferdinand és jelentősége	Lei 18	Pargus: Állam, ipar, specializmus	Lei 20
Csehov: Kísérletes éjjel	Lei 40	Róka Tóni: Erger-Berger	Lei 35
Csehov: Idegenkenyér	Lei 40	Rubin: Egy szegénydiák feljegyzései	5
Csehov: A fekete barát	Lei 40	Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut	Lei 8
Csehov: A koldus	Lei 40	Szemes: Mi az osztályharc	Lei 5
Farkas: Kísértetek	Lei 30	Takács: A mezőgazdasági munkáskérdés	Lei 3
Frensen: A z Anna Hollmann el-süljedése	Lei 15	Umbrai: 25 év a német szakszervezeti mozgalomból	Lei 15
Gergely: Játsszik az ucca	Lei 25	Vanczák: Szakszervezeti demokrácia	5
Hamsun: Őszi csillagok	Lei 15	Wagner: A tudományos gondolkodás alapvonalai	Lei 20
Jászai: Az agitáció	Lei 4	Webb: Kapitalizmus hanyatlása	Lei 65
Kasza: Mi az igazság	Lei 5	Zola: Az álom	Lei 35
Kertész: Nemzetköziség utja	Lei 40	„ A pénz	Lei 35
Lasalle: Az alkotmányról	Lei 6	„ Jó polgári koszt	Lei 40
Lasalle: Munkáspogram	Lei 6	„ Claude vallomásai	Lei 40
Macdonald: Szocializmus és társad.	L. 48		
Marx: Osztályharcok Franciaországban	Lei 48		

Kaphatók az „UJ KELET” könyvosztá yában

Vidékre utánvétellel, vagy az összeg és a portóköltség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

Fraternitas Könyv- és Lapkiadó R.-T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. — Telefon 9-77.

romorás műsor csupa vidámság, humor és ötlet.

Steinhardték két teljesen különböző műsört hoznak. Az első műsor kedden és szerdán, a második csütörtökön kerül bemutatásra.

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtök: Az ikerférj. (Az Ufa első hangos filmbohózat, nagy nemzetközi sláger, Johannes Riemann, Halmay Tibor, Maria Paudler fellépésével. Az esztendő egyik legnagyobb sikerű zenés, énekes slágere. Uj Micki Maus és új hangos hirdadó. A Szinkör Mozgó új hangos berendezésének bemutatója. Helyárak: 10 és 20 lej.)

Péntek: Az ikerférj.

Szombat: Az ikerférj.

Szombat este 11: Vetélytársak. (Die Rivalen). A nagyváradi munkásműköd-velők vendégtúrája. Imre Sándor vezetésével, a kolozsvári munkásdalár-dák fellépésével.

Vasárnap d. e. 10: Volpone (Vagy a pénz komédiája). A nagyváradi munkásműköd-velők vendégtúrája, a kolozsvári munkásdalárdák fellépésével.

Vasárnap d. u. 3, 5, 7, 9: Az ikerférj. Kedd, szerda, csütörtök: Steinhardt Géza teljes társulata és Weygand Tibor vendégtúrája.

CORSO-MOZGÓ műsora

Csütörtök 5, 7, 9 órákor: Vihar a Mont-blank felett. A természet fenséges szimfóniája. Harc a gleccserekkel és hólavínakkal sin és repülőgépen. Valóságos istenkísértés volt az a munka, melyet a rendező és az operatörök a nagy színészekkel egyetemben végeztek. Főszereplő: Leni Riefensthal, a híres „alpesi” színésznő és a Természet maga. Műsor előtt: Miki Maus.

Péntek 5, 7, 9 órákor: Vihar a Mont-blank felett.

Szombat 5, 7, 9 órákor: Vihar a Mont-blank felett.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: Vihar a Mont-blank felett.

RADIO MUSOR

IDŐ: KÖZÉPEURÓPAI

Csütörtök, július 30.

Bukarest. 12: Grammfón. 17: Könnyű és román zene. 18:10: Dinicu-zenekar. — 19:20: Grammfón. 20:45: Pesliu tenorista dalestje. 21:15: Táncczene.

Budapest. 9:15: Szalózenekar. 12:05: Kamarahangverseny. 16: Előadás a tuberkulózisról. 17: Gordonkaszámok. 17:40: Nagy Márton novellái. 18:10: Citerahangverseny. 19: Cselényi József magyar nő-tákat énekel cigányzene mellett. 20: A hangversenyzenekar hangversenye után cigányzene.

Bécs. 20: Operaközvetítés. 22:50: Táncczene.

Berlin. 18:40: Népekkar. 22:30: Táncczene.

Péntek, július 31.

Bukarest. 12: Grammfón. 17: Könnyű és román zene. 18:10: Sibiceanu-zenekar. 19:20: Grammfón. 20: Operett.

Budapest. 9:15: Rádiókvartett. 12:05: Mándits-szalózenekar. 16: Mesedélután. 17:10: Előadás az evezősportról. 17:30: Cigányzene. 18:45: Kertész József felolvasása: Valamit elnyelt a tenger. 19:10: A Városi Színház zenekara. 21: Petőfi- emlékek, utána hírek, majd katonazene.

Bécs. 20:40: Beethoven-est. — 22:25: Pauscher zenekar.

Berlin. 19:40: Modern zene. 22:15: Táncczene.

Kattowic. 18: Hangverseny. — 22:30: Könnyű és táncczene.

Milánó. 17: Gépzene. 19:20: Vegyeszene 19:45: Táncczene.

Prága. 21: Filharmónikus hangverseny.

Varsó. 12:10: Grammfón. 18: Könnyű zene.

TOZSDE

Bukarest, július 29. Francia frank 6.61, font sterling 816/2, dollár 168.25, belga frank 23.52, lira 882, svájci frank 32.85, cseh korona 5, schilling 23.68, holland forint 68.25.

SPORT

A francia uszók a csehket nem tudták legyőzni

Cluj-Kolozsvár, július 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). A nagyváradi nemzetközi teniszverseny befejeződött és azon az első díjakat a magyar teniszgárda vitte el. A kolozsvári versenyzők közül az egyetlen Simon Ernő Haggibor ért el szép eredményt, aki a második osztályú férfi egyesben a harmadik díjat vitte el. A verseny részletes eredményei egyébként a következők:

Férfi egyes Nagyvárad város bajnoksága. 1. Kehrling, 2. Bánó, 3. Nedbalek cseh és Stollarov lengyel. Döntő: 6:4, 6:4, 7:5.

Női egyes I. oszt. 1. Schréderne, 2. Volkmer lengyel, 3. Ritscherné és Tihanyiné. Döntő: 3:6, 7:5, 8:6.

Férfi páros. 1. Kehrling—gr. Zichy, 2. Stollarov—Poplavszki, 3. Ferenczi—Fridrich és Bánó—Drjetonszki. Döntő: 3:6, 6:0, 6:2, 6:4.

Férfi egyes II. oszt. 1. Ferenczi, 2. Steiner NAC, 3. Simon Haggibor és Wechsler AKE. Döntő: 6:4, 6:4.

Női egyes II. oszt. 1. Ritscherné, 2. Somogyi AKE, 3. Br. Piretné és Aszlán AKE. Döntő: 9:7, 6:2.

A KAC ifjúsági kupaversenyének első összecsapásai kedden lezajlottak, míg a szerdai esőzés megátolta a verseny folytatását.

Eldöntetlen a francia-csehszlovák uszómérkőzés. Prágából jelentik: A francia-csehszlovák uszó és vízpolómérkőzés 1:1 arányban végződött.

A franciák megnyerték a 4x200 m. stafétát 10 perc 14 mp. idővel szemben, a csehszlovák válogatott staféta 10 perc 17.5 mp. idejével. A vízpolóban a Padou és Dujardin nélkül kiálló franciákat a csehszlovák válogatott megérdemelten 5:2 (3:2) arányban legyőzte.

Apróhirdetések

Két egymásbanyiló szoba, mindkettő külön bejáratú, földszinten, ügyvédi irodának, orvosi rendelőknek kiválóan alkalmas. Központban azonnal kiadó. Ugyanott nagy világos szuterin kiadó. Értekezni: „Libro” köleskönyvtárban Uniu ucca 6.

Schwartz Ignácné kóser vegetárius étterme áthelyezve Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi u.) 23 szám alá. Bejárat Szappan ucca felől. Olcsó árak!

Főtéren egy vagy két elegánsan butorított uccai szoba, fürdőszobahasználattal, kiadó. Cim a kiadóban.

Gyermekköcsit, biciklit, nyugdíjat legolcsóbban a vasárolhat. Árjegyzék kívánatra ingyen. Gyermekköcsit 425 lejű kezdve.

Szép magas, száraz, világos szuterin-helyiségek kiadó. Ugyanott magas földszinti szép szoba üresen, esetleg butorozva kiadó. Hosszu u. 19.

Rövid, fekete zongora bérbeadó. Megtekinthető d. e. 10—12-ig özv. Jámborné, Erzsébet u. 8.

Üzlethelyiség 1 szoba konyha lakással, esetleg külön-külön kiadó. Könyök ucca 3. Érdeklődni Ernster vendéglőben. Calea Reg. Ferdinand 22.

Nagyváradon teljes ellátásra elfogad izr. uricsalád középiskolász urileányt fürdőszoba- és zongorahasználattal. Berger Antalné Oradea, Str. Cantemir (Beöthy Ödön ucca) 42., I. 7.

Két szoba — irodának, orvosi rendelőknek rendkívül alkalmas — nagyon olcsón azonnalra kiadó, Deák Ferenc u. 9.

Egyetemi hallgató előkészít bármilyen vizsgákra. Perfekt román, német, francia. Cim a kiadóban.

As Uj Kelet az e
és bászági zsidó
napil
Cikkeink után
forrás megjelöl
m
Kéziratokat nem
megőrzésükre ne

Bernar és a zsidó

A jelenségeket egyszerűbben fölétetni, különösen a véleményét nyilvánítani azokban. Bernard nek ez a zseniális zsidóság utja alkalmá iróniával és fölény déről is nyilatkoz benne, hogy Bern mentes minden o lyeak a zsidókkal s befolyásolni szokt zsidóságról vallott elevenek, élesek. C vet el Bernard S egy kívül álló szen beleélni magát an akiről véleményt mély és találó az a zsidókban nem a nem a felsőbbrend fejlődve. De éppen a zsidóságot az ü sok hosszú évszáz szinen tartotta, n volna, ugy a zsidó volna a világ népe. Egészen egyéni péhez hasonlítja dőkat. Ez az össze állja meg a helyét. pen az irekről va zsidóság helyzete egyetlen más népe az egyetlen nép, n nemzetnél jobban öntudat, de az en helyezkedéséből a feltételei: az orszá vi egység hiányozt telen Shawnak az a világ már-már gal, csakhogy a zsidó békülni a világgal, trivialis példákat és Cuza, akik elev állításnak, de csak lékeztetni Shaw-t, század asszimiláci nem volt egyéb, m dalu békekötése a ban a világ nem f má hajlandó volt népi öntudatát, kulturális értékeit kéért, de a világ n akart békét kötni azért, mert az em teljes virulenciát annyira perhorez a tudat a dolog te löletet termel a ki nek van merészs mint amilyen a tö. Eppen ezért ne dőkérdés megoldá lenne, mint amilye Kétségtelen, hogy lenleg uralkodó r rendelkezésére áll az antiszemitizmu vánulásait letörni rántsem jelenti az ban nincs antisze hogy ilyen draszt a szovjetnek alkal megnyilvánulások hogy az antiszemi ban még mindig é foitás aló uno valóság.